



Tjänsteutlåtande

Styrelsen 2025-09-29

Ärendenummer GSHAB-2025-00010 E-post: catrine.norrgard@gshab.goteborg.se

Handläggare: Catrine Norrgård, filialchef

Telefon: 031-368 54 50

Halvårsrapport 2025 Gothenburg European Office

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Gothenburg European Offices halvårsrapport 2025, som sker enligt Göteborgs Stads handlingsplan för europeisk omvärlds- och intressebevakning, antecknas.
2. Halvårsrapporten översänds till kommunstyrelsen som information.

Ärendets beskrivning och bolagets bedömning

Gothenburg European Office (GEO) ska arbeta inom den av kommunfullmäktige beslutade inriktningen för sin omvärlds- och intressebevakning och i enlighet med en handlingsplan för europeisk omvärlds- och intressebevakning¹.

I kommunstyrelsen ligger ärendet *Reviderad styrning av stadens internationella arbete samt Göteborgs Stads policy för internationellt arbete* för behandling². I det ärendet föreslås bland annat att kommunstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med GEO ta fram en ny och mer långsiktig plan för stadens omvärlds- och intressebevakning. Fram till dess sker rapporteringen som tidigare genom en halvårs- respektive en årsrapport.

I nu aktuella halvårsrapport redovisas arbetet under perioden januari–juli 2025. Styrelsen i Göteborgs Stadshus AB informeras genom halvårsrapporten om hur GEO har levererat inom ramen för uppdraget och den översänds till kommunstyrelsen som information.

GEO:s halvårsrapport 2025 fokuserar på tre utvalda frågor: EU:s kommande långtidsbudget, det nya europeiska Bauhaus och cirkulär ekonomi. Rapporten innehåller en bilaga i vilken alla pågående ärenden kort beskrivs.

Rapporten beskriver arbetet med hur Göteborg bidrar i EU:s processer inför nästa långtidsbudget (2028–2034). GEO har även arbetat med att stärka stadens roll i det nya europeiska Bauhaus-initiativet genom samarbete med andra städer och utveckling av projektidéer för finansiering. Vidare har arbete skett för att öka Göteborgs synlighet i frågor om cirkulär ekonomi bland annat genom seminarier, nätverksbyggande och paneldeltagande under EU:s Gröna vecka.

¹ Göteborgs Stads handlingsplan för europeisk omvärlds- och intressebevakning 2024 (kommunstyrelsen 2024-05-15 § 452)

² Bordlagt vid kommunstyrelsens sammanträde 2025-09-10

GEO:s arbete under det första halvåret 2025 ligger i linje med stadens strategiska prioriteringar och stärker Göteborgs position i EU.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Arbetet med EU:s långtidsbudget kan få betydande ekonomiska konsekvenser för Göteborg, då budgetens utformning avgör tillgången till finansiering för bland annat kompetensförsörjning, innovation och klimatomställning. Genom att aktivt påverka budgetprocessen stärker Göteborg sina möjligheter till framtida projektmedel, vilket kan bidra positivt till stadens ekonomi.

Inom Nya europeiska Bauhaus och cirkulär ekonomi öppnas nya möjligheter för finansiering av projekt som främjar hållbar stadsutveckling och resurseffektivitet. På längre sikt kan detta ge ekonomiska vinster genom minskade kostnader för energi och material samt genom att stärka lokala näringsidkare inom innovation.

Bedömning ur ekologisk dimension

Arbetet inom Nya europeiska Bauhaus och cirkulär ekonomi bidrar direkt till Göteborgs klimat- och miljömål. NEB-initiativet syftar till att utveckla hållbara, estetiska och inkluderande lösningar för stadsutveckling, vilket är i linje med stadens klimatstrategiska arbete.

Cirkulär ekonomi stärker arbetet med att minska resursförbrukning och klimatpåverkan, vilket ligger i linje med både lokala och internationella miljömål. GEO:s arbete på EU-nivå ökar stadens möjligheter att delta i projekt som bidrar till generationsmålet och till att nå kommunfullmäktiges fastställda klimatmål.

Bedömning ur social dimension

Det nya europeiska Bauhaus har en stark social dimension genom att förena inkludering och estetik i stadsutvecklingen. Göteborgs deltagande bidrar till att utveckla socialt hållbara miljöer och öka invånarnas delaktighet i stadsutveckling.

Cirkulär ekonomi innebär också en social dimension genom att skapa nya arbetstillfällen, stödja innovation och stärka civilsamhällets engagemang i hållbarhetsfrågor. GEO:s arbete bidrar till att stärka jämställdhet och mångfald genom att skapa möjligheter för fler aktörer i staden att delta i internationella samarbeten.

Bilagor

1. Halvårsrapport 2025 Gothenburg European Office
2. Faktablad

Eva Hessman

Vd, Göteborgs Stadshus AB



Halvårsrapport 2025

Göteborg European Office

Innehåll

1	Inledning	3
1.1	Uppdraget	3
1.2	Sammanfattning	3
2	Policyutveckling och påverkan.....	4
2.1	EU:s kommande långtidsbudgetram.....	4
2.2	Upphandling	5
3	Profilering och finansiering	6
3.1	Nya europeiska Bauhaus	6
3.2	Cirkulär ekonomi	7
4	Slutsatser efter våren	7

1 Inledning

1.1 Uppdraget

Gothenburg European Office (GEO) har i uppdrag att bevaka, analysera och påverka EU:s beslut som är relevanta för Göteborgs utveckling. Uppdraget omfattar att tidigt identifiera lagstiftningsinitiativ och finansieringsmöjligheter, att fungera som stöd för stadens förvaltningar och bolag i deras arbete, samt att bygga strategiska nätverk och partnerskap på europeisk nivå. Kontoret arbetar kontinuerligt för att säkerställa att Göteborg kan agera proaktivt snarare än reaktivt i förhållande till EU:s processer.

EU:s arbete har under det första halvåret präglats av flera långsiktiga initiativ med stort fokus på dokument som sätter inriktningen för mandatperioden. Förslaget till EU:s nästa långtidsbudget är det mest betydande.

För Göteborg har våren inneburit möjligheter att positionera staden i viktiga frågor. GEO har arbetat aktivt för att stödja stadens engagemang i det nya europeiska Bauhaus-initiativet (NEB), där Göteborg fått en tydligare plats på den europeiska arenan rörande hållbar stadsutveckling. Vidare har GEO exempelvis fortsatt att arbeta med cirkulär ekonomi - ett område där Göteborg haft möjlighet att synliggöra sina erfarenheter och ambitioner på europeisk nivå.

Denna halvårsrapport redogör för några utvalda frågor: EU:s nästa långtidsbudget, upphandlingsdirektiven, det nya europeiska Bauhaus och cirkulär ekonomi. I en bilaga finns beskrivningar av alla pågående ärenden med relevans för Göteborg.

1.2 Sammanfattning

I flera av de områden som beskrivs i rapporten och dess bilaga märks en strävan att slå samman, strömlinjeforma och förenkla. EU vill ha färre fonder och program, tydligare strukturer och mer samlade verktyg. Konkurrenskraft och grön omställning vävs ihop.

Bilagan med faktablad visar att EU:s politik alltmer präglas av en geopolitisk logik. Frågor om industriell resiliens, försörjningskedjor, digital suveränitet och energi är centrala, inte bara för Konkurrenskraft, utan också för unionens säkerhet och självständighet. Detta påverkar allt från investeringar i kritiska teknologier till transportinfrastruktur och elnät.

EU går från omfattande lagstiftningspaket till fokus på genomförande och förenkling. I stället för nya, breda rättsakter ser vi initiativ som syftar till att skruva i befintliga regelverk, så kallade omnibussar.

EU knyter finansiering och reformer närmare den europeiska planeringsterminen. Det betyder att rekommendationer om exempelvis arbetsmarknad, utbildning, bostäder eller klimat direkt kan påverka hur pengar

tilldelas länderna. På så sätt blir EU en mer styrande aktör i frågor som tidigare setts som nationella eller kommunala.

2 Policyutveckling och påverkan

2.1 EU:s kommande långtidsbudgetram

EU:s långtidsbudget (MFF) är unionens främsta planeringsinstrument och avgör hur medel fördelas mellan olika politikområden i syfte att leverera mot de gemensamma målen. Den 16 juli 2025 presenterade EU-kommissionen sitt förslag för perioden 2028–2034. Förslaget uppgår till nästan två biljoner euro.

En av de mest framträdande förändringarna i förslaget är strukturen, där antalet huvudrubriker reduceras från sju till fyra: nationella och regionala partnerskapsplaner (NRP), konkurrenskraft, fonden för ett globalt Europa samt administration. Genom denna förändring vill EU-kommissionen förenkla budgeten och samla olika finansieringsinstrument under bredare rubriker.

Särskilt viktigt för Göteborg är etableringen av den europeiska konkurrenskraftsfonden (ECF) som samlar fjorton befintliga program och syftar till att öka Europas förmåga att konkurrera globalt. Fokus ligger på hållbar industriell omställning, hälsa och bioteknik, digitalt ledarskap, resiliens, försvarsindustri och rymd. EU:s forsknings- och innovationsprogram förblir ett separat instrument och får en kraftigt förstärkt budget, dock med starka kopplingar till ECF.

I förslaget föreslås en dubblad budget för Connecting Europe Facility för transport (CEF) jämfört med innevarande period. Skulle budgeten kvarstå när förhandlingen är klar bör möjligheterna att få tilldelning vara högre än tidigare. Under den nuvarande programperioden har Göteborg Stad enbart sökt och fått tilldelat medel inom projektet VERKKO för förbättrad hållbar digital trafikledning, inklusive intermodala gods- och gränsöverskridande mobilitetsförbättringar, som samlar 40 partner från 12 europeiska länder.

Medfinansieringsgraden för CEF föreslås öka från 30% till 50% för arbeten. Det föreslås även bli ett ökat fokus på stora infrastrukturprojekt med en gränsöverskridande dimension. I bilagan listas ett antal sådana projekt, till exempel Stockholm-Oslo och hamnar. Ett annat fokus är militär rörlighet, med en tiodubbling av budgeten jämfört med innevarande period.

En annan viktig del för Göteborg i budgetförslaget är att EU sammanför regional- och jordbrukspolitikerna under de nationella och regionala partnerskapsplanerna (NRP). Sverige får en nationell tilldelning på cirka 10,3 miljarder euro, som ska fördelas mellan olika sektorer och prioriteringar i en nationell plan. Denna modell stärker medlemsstaternas inflytande, men innebär

också risker för att städer och regioner får mindre direkt påverkan på fördelningen av medlen.

Göteborg har i sina svar på samråd betonat att partnerskapsprincipen måste bevaras, så att städer och regioner involveras på ett meningsfullt sätt i framtagandet av de nationella planerna. Staden har särskilt framhållit behovet av riktade satsningar till klusterregioner med stark forskning och innovation, där resurserna kan ge störst effekt. Göteborg har även lyft fram frågor om kompetensförsörjning, social sammanhållning, kultur och demokrati samt vikten av långsiktiga investeringar i klimatomställningen.

NRP-planerna har potential att bli ett kraftfullt verktyg, men bara om planerna:

- är gemensamt formulerade,
- förbinder sektorpolitik med territorialt tänk,
- är koordinerade över gränser,
- bygger på långsiktiga visioner och analys, samt
- är kopplade till en EU-övergripande referensram.

Om inte dessa beståndsdelar finns, riskerar NRP-planerna att bli tomma formulär utan koppling till verklig effekt eller sammanhållen utveckling. Förslaget är därmed både en möjlighet och en utmaning för Göteborg. Om de nationella planerna utformas på ett inkluderande sätt kan staden få bättre möjligheter för finansiering av egna prioriteringar. Om inflytandet däremot centraliseras riskerar urbana utvecklingsfrågor att hamna i skymundan.

GEO har under våren deltagit i samordningen av stadens arbete med samråden inför budgetförslaget, analyserat förslaget och bevakar nu beslutsprocessen. Kontoret samarbetar i Bryssel med andra aktörer som företrädar städer, såsom Eurocities, POLIS-nätverket, ERRIN och ICLEI. I dialog med stadsledningskontoret kommer påverkansfrågor tas fram, så GEO kan fortsätta föra fram Göteborgs prioriteringar under behandlingen av budgetförslagen i Europaparlamentet och ministerrådet.

2.2 Upphandling

Offentlig upphandling är ett område där EU:s regelverk har stor betydelse för stadens verksamheter. EU-kommissionen genomför nu en översyn av direktiven för offentlig upphandling, med fokus på att förenkla reglerna samt stärka EU:s konkurrenskraft.

Under våren har GEO fört dialog med andra städer inom Eurocities och förmedlat Göteborgs synpunkter till EU-kommissionens expertgrupp. Göteborg har i sitt samrådssvar och inspel till EU-kommissionens expertgrupp understrukit vikten av att upphandlingslagstiftningen ger utrymme för städer att ställa ambitiösa krav på miljö, klimat och sociala aspekter. Samtidigt har staden lyft att regelverket behöver vara tydligt, förutsägbart och inte skapa onödig administrativ börda för upphandlande myndigheter.

Offentlig upphandling uppgår till stora belopp varje år och kan i hög grad påverka hur snabbt och effektivt staden når sina mål. Ett EU-regelverk som

underlättar gröna, sociala och innovativa upphandlingar kan därmed ge betydande positiva effekter både för staden och för lokala företag.

GEO har haft kontakt med Europaparlamentets utskott för inre marknads- och konsumentfrågor (IMCO), som kommer göra ett studiebesök till Göteborg den 17 september 2025 bland annat för att träffa företrädare för hamnen och förvaltningen för inköp och upphandling. Det kan utgöra god grund för fortsatt arbete med upphandlingsdirektiven i Bryssel. GEO kommer under hösten att fortsätta bidra med Göteborgs Stads perspektiv i framtagandet av lagförslaget och säkerställa att Göteborg har god beredskap för de förändringar som kan följa.

3 Profilerings och finansiering

3.1 Nya europeiska Bauhaus

Nya europeiska Bauhaus (NEB) är ett initiativ som lanserats av EU-kommissionen för att kombinera hållbarhet, estetik och inkludering i den gröna omställningen. Initiativet har som mål att koppla samman klimatpolitik med kultur och samhällsbyggnad, och ger möjligheter för städer att söka projektfinansiering och erfarenhetsutbyten.

Göteborg har goda förutsättningar att delta i NEB, då staden under lång tid arbetat med hållbar stadsutveckling, arkitektur och social inkludering. GEO har gett stöd till stadsmiljöförvaltningen i arbetet med att utveckla projektidéer och hitta relevanta samarbetspartners.

I april arrangerade GEO ett projektutvecklingsevenemang med fokus på NEB i Bryssel. Evenemanget samlade över 40 deltagare med representanter från städer, universitet, företag och organisationer från hela Europa. Göteborg presenterade sina projektidéer inom NEB och fick positiv respons från flera aktörer. Evenemanget resulterade i nya kontakter och öppnade för samarbeten i kommande projektansökningar.

Genom detta arbete har Göteborg fått en tydligare roll på den europeiska NEB-arenan. Staden har bjudits in till flera andra evenemang inom ramen för initiativet och uppmärksammas av intresserade konsortier. GEO har fortsatt att bistå stadsmiljöförvaltningen i att identifiera rätt konsortium för att gå vidare med en ansökan. Detta är avgörande för att stadens idéer ska kunna omsättas i praktiken och bidra till konkreta projekt inom hållbar stadsutveckling.

Genom att skapa kontakter, synliggöra stadens styrkor och delta i relevanta nätverk hjälper GEO Göteborg att positionera sig när det gäller att kombinera hållbarhet, design, innovation och social inkludering.

3.2 Cirkulär ekonomi

Cirkulär ekonomi är en av EU:s centrala prioriteringar i arbetet med den gröna omställningen. Målet är att minska resursförbrukningen, öka återanvändning och återvinning samt att främja innovation för hållbara lösningar. Göteborg har länge arbetat med cirkulära modeller och har högt satta mål för att minska sin klimatpåverkan.

GEO har under våren bidragit till att stärka stadens kunskap och synlighet inom området. I februari höll kontoret en presentation för stadens strategigrupp för cirkulär ekonomi. Fokus låg på aktuella finansieringsmöjligheter inom bland annat Horisont Europa och LIFE-programmet, och presentationen gav förvaltningarna konkreta exempel på hur EU-stöd kan bidra till stadens arbete.

Under EU:s gröna vecka i Bryssel arrangerade GEO ett seminarium på temat urbant avfall och cirkulära lösningar. Seminariet gav Göteborg möjlighet att presentera sitt arbete för en bred europeisk publik och skapa nya kontakter för framtida samarbeten. GEO deltog även i en paneldiskussion organiserad av EU-kommissionen, där staden genom kontoret kunde dela med sig av sina erfarenheter och lyfta fram sina ambitioner på området.

Sammanlagt har dessa insatser lett till ökad synlighet för Göteborg i EU-sammanhang. De har också bidragit till att stärka stadens position i europeiska nätverk för cirkulär ekonomi inför det kommande förslaget om en lag för cirkulär ekonomi, samt lagt grunden för nya projektansökningar inom ramen för EU:s finansieringsprogram.

4 Slutsatser efter våren

I en geopolitisk turbulent värld samlar EU sig kring några välkända prioriteringar. EU fortsätter stötta Ukraina, sanktionera Ryssland, rusta försvaret och stärka beredskapen. EU gör stora satsningar på industrin, digitalisering och skriver handelsavtal med frihandelsvänliga länder för att kompensera när USA river ner det globala regelverket för handel.

När den nya mandatperioden inleddes blev det tydligt att stärka konkurrenskraften är ett överordnat mål. Flera av initiativen levererar mot detta överordnade mål, till exempel upphandlingslagen, EU:s långtidsbudget, strategi för life science och flera förenklingspaket som syftar till att minska administration och krångel. Flera av dessa initiativ skapar möjligheter för Göteborg. Under hösten planerar GEO att profilera Göteborgs life science-kluster tillsammans med BRG.

Det blir viktigt för Göteborg att analysera och förmedla tydliga budskap inför den nya långtidsbudgeten för att bidra till en så effektiv och relevant budget som möjligt för Göteborg.

Med stöd av GEO kan fler EU-projektansökningar göras innevarande budgetperiod. Fler göteborgsaktörer kunde exempelvis engageras i nya

europiska Bauhaus, såsom stadsbyggnadsförvaltningen och Förvaltnings AB Framtiden, då fler än stadsmiljöförvaltningen driver relevant verksamhet inom hållbar och inkluderande stadsplanering och bör kunna ta del av finansiering till utvecklingsprojekt. Ett gott samarbete finns etablerat med miljöförvaltningen rörande flera projektidéer inom Horisont Europa. För att stärka kompetensen inom EU-finansiering i stadens andra förvaltningar, erbjuder GEO ett studiebesök med tema EU-finansiering under hösten.

Inför hösten ser GEO att flera för Göteborg relevanta förslag kommer presenteras såsom en ny dataunionsstrategi, rättsakt för digitala nätverk, policyagenda för städer, HBTQI-strategi, samt ett elnätspaket. Exakt hur dataunionsstrategin kan påverka Göteborgs verksamheter får avgöras när det har presenterats. Göteborg Energi AB och miljöförvaltningen kommer kunna hjälpa till att ge inspel i hur EU kan bidra till elnätens utveckling, till exempel genom snabbare tillståndsgivning. Göteborg Energi/GothNet är också en viktig aktör för det fortsatta arbetet rörande akten för digitala nätverk, för att säkerställa att rättsakten speglar den svenska stadsnätmodellen.

Bilaga Halvårsrapport Gothenburg European Office 2025

Faktablad

Innehåll

Bilaga Halvårsrapport Gothenburg European Office 2025 Faktablad	1
1.0 En ny EU-budget och EU-finansiering	3
1.1 Kommande långtidsbudget.....	3
1.2 Hållbara transporter – investeringsplan.....	7
1.3 Möjligheter för finansiering.....	8
1.4 Pågående projekt	9
2.0 Stärkt konkurrenskraft, kompetensförsörjning och innovation.....	11
2.1 Konkurrenskraftskompassen	11
2.2 Giv för en ren industri	13
2.3 Nya upphandlingsdirektiv	14
2.4 Kompetensunion.....	16
2.5 Handlingsplan för bilindustrin	17
2.6 Handlingsplan för överkomliga energipriser.....	18
2.7 Strategi för europeisk försvarsindustri.....	19
2.8 Europeiska innovationsakten	20
2.9 Life Science-strategi.....	20
2.10 Hamnstrategi.....	22
3.0 Hållbar stadsutveckling (miljö, klimat/energi, bostäder, beredskap)	23
3.1 EU:s klimatmål för 2040.....	23
3.2 Cirkulär ekonomi.....	24
3.3 Europeisk strategi för vattenresiliens	26
3.4 Förenkling av hållbarhetsrapportering.....	27
3.5 Strategi för en beredskapsunion	29
3.6 Handlingsplan för elektrifiering	30
3.7 Europeiska elnätspaketet	30
3.8 Strategi för bostäder till överkomlig kostnad	31
4.0 Digitalisering	33

4.1	Handlingsplan för AI-kontinent.....	33
4.2	Strategi för AI-tillämpningar	34
4.3	Europeiska datastrategin	35
4.4	Rättsakt om digitala nätverk.....	36
5.0	Social rättvisa, demokrati, gemensamma värden	37
5.1	Kvinnors rättigheter och en ny jämställdhetsstrategi	37
5.2	Europeisk HBTQI-strategi	37
5.3	Policyagenda för städer	38
5.4	Handlingsplan för att förverkliga den europeiska pelaren för sociala rättigheter	39
5.5	Europeiska planeringsterminen – rapport och förväntad utveckling.....	40

1.0 En ny EU-budget och EU-finansiering

1.1 Kommande långtidsbudget

Den 16 juli 2025 presenterade EU-kommissionen förslaget för den kommande långtidsbudgetramen för 2028–2034. Det totala föreslagna beloppet på strax under 2 biljoner euro är större i både nominella och reala termer (hänsyn till inflationen) än den nuvarande budgeten, som i dagens priser uppgår till cirka 1,3 biljoner euro. I termer av EU:s bruttonationalinkomst (BNI) är det nya budgetförslaget 1,26%.

Budgeten har förenklats på olika sätt. Antalet rubriker, dvs. de bredaste kategorierna av finansieringsprogram, har minskats från sju till fyra. Dessa rubriker är:

1. Nationella och regionala partnerskapsplaner (NRP)
2. Konkurrenskraft
3. Fonden för ett globalt Europa
4. Administration

Vinnarna i EU-budgeten är bland annat försvaret, Erasmus+ och Horisont Europa. Den största nyheten är det stora fokuset på konkurrenskraft och en ny modell för regionalpolitiken. Det gröna är inte bortglömt, utan 35% av budgeten ska leverera mot EU:s miljö och klimatmål. Det nuvarande miljö- och klimatprogrammet LIFE har integrerats i både rubrik 1 och 2 i förslaget, men miljöorganisationer har kritiserat förslaget för att ha tappat bort satsningar på den biologiska mångfalden.

Anslaget till EU:s program för studentmobilitet, Erasmus+, ökades med 50% till över 40 miljarder euro. EU-kommissionen föreslår också ett nytt "AgoraEU"-program värt 8,6 miljarder euro för att stötta kultur, media och organisationer i civilsamhället. Det blir en sammanslagning av programmet för Medborgare, Jämlikhet, Rättigheter och Värdar, med delar från både nuvarande Digitala och Kreativa Europa-programmen.

Rubrik 1: Nationella och regionala partnerskapsplaner (NRP)

Idag står den gemensamma jordbrukspolitiken och sammanhållningspolitiken för ungefär två tredjedelar av den nuvarande långtidsbudgeten 2021–2027. De nationella och regionala partnerskapsplanerna (NRP), som uppgår till 865 miljarder euro, utgör mindre än hälften av den föreslagna nya långtidsbudgeten 2028–2034.

Den delen av budgeten som läggs under NRP-rubriken kommer att förvaltas via nationella kuvert, där medlemsländerna får en procentuell del av NRP:s budgetanslag (10,3 miljarder euro för Sverige) uträknat med en mängd olika faktorer som BNP, befolkning och utvecklingsstatus. NRP kommer slå samman en rad konkurrerande intressen så som sociala frågor (ESF+) regionalt utvecklingsstöd (ERUF); jordbrukspolitiken (CAP); migration och integration (AMIF); beredskap och krishantering; och fisk-, havs-, och vattenfrågan. Flera av de ovannämnda fonderna blir kvar som

underrubriker i NRP och kommer styras av ett och samma regelverk. Det är en del av förenklingsarbetet med EU:s budget.

NRP-strukturen baseras på lärdomarna från återhämtningsfonden (RRF). Inför utvecklandet av NRP ska varje medlemsland ta fram varsin egen landspecifik plan som måste kopplas till reformer och respekt för rättsstatsprincipen. EU-kommissionen kommer behöva godkänna planen och delta i dess utveckling. Genom den europeiska planeringsterminen presenterar EU-kommissionen varje år en landrapport med landspecifika rekommendationer till varje medlemsland på problemområden de identifierat. Reformerna som NRP ska koppla till kommer troligen baseras på landrapporten. Inom NRP föreslås även öronmärkning av en del medel till vissa av dessa underrubriker/fonder. Till exempel ska 14% av det nationella kuvertet gå till sociala utvecklingsprioriteringar.

EU-kommissionen betonar i förslaget att NRP ska tas fram i dialog med berörda aktörer så som regioner, lokal nivå, civilsamhällesorganisationer, forskningsinstitutioner och näringsliv. Göteborg har markerat vikten av att partnerskapsprincipen och flernivåsamverkan bevaras (samråd EU01-2025 – EU04-2025) för att garantera det regionala och kommunala inflytandet. I budgetförslaget saknas dock förslag på hur flernivåsamverkan i den nationella dialogen ska garanteras.

Under NRP-strukturen förlorar regionerna sin nuvarande roll. Det är de minst utvecklade regionerna som ska prioriteras, och de får också lägre krav på medfinansiering. Just nu finns det inte heller några öronmärkta medel för urban utveckling, men medlemsstater ska beakta urbana utmaningar i sin NRP, framförallt gällande klimatomställningen, bostäder, kulturarv, fattigdom och digitalisering. EU-kommissionen menar själva att det fortfarande behöver vidareutvecklas exakt hur stadsutveckling ska säkras genom NRP.

Rubrik 2: Konkurrenskraft

Den andra delen av budgeten ska användas för att säkra leveranskedjor, öka innovationstakten och leda den globala kapplöpningen om ren och smart teknik.

En nyhet är den **europeiska konkurrenskraftsfonden (ECF)**. ECF slår samman 14 befintliga program - däribland klimat- och miljöprogrammet LIFE, hälsoprogrammet EU4Health, investeringsfonden InvestEU och företagsprogrammet COSME - till ett och fokuserar på investeringar inom fyra politiska prioriteringar:

- ren omställning och industriell koldioxidminskning;
- hälsa, bioteknik och bioekonomi;
- digitalt ledarskap samt resiliens;
- försvarsindustri och rymd.

Fonden innebär ett nytt, förenklat angreppssätt för EU-finansiering. Den kombinerar bidrag, lån, investeringar och garantier under gemensamma regler, vilket ska göra stödet

mer tillgängligt och snabbare att få ut. Samtidigt införs en tydlig princip om "EU-preferens" – nämligen att projekt som stärker lokal produktion och minskar beroendet av tredjeland ska prioriteras.

Budgeten för EU:s flaggskeppsprogram för **forskning och innovation, Horisont Europa**, kommer att öka till 175 miljarder euro. Det är redan i dag världens största program för forskning och innovation med en budget på 95,5 miljarder euro. Till skillnad från många andra EU-program kommer Horisont Europa förbli ett fristående program, dock med en nära koppling till ECF. Exakt hur denna koppling konkret kommer att utformas är fortfarande oklart, men EU-kommissionen nämner bland annat ett gemensamt regelverk och integrerade arbetsprogram.

Programmet föreslås vara uppbyggt kring fyra pelare:

1. vetenskaplig spetskompetens;
2. konkurrenskraft och samhälle;
3. innovation;
4. europeiska forskningsområdet.

Pelare två kommer även i fortsättningen att vara den mest intressanta för Göteborg då den omfattar de samarbetsinriktade forsknings- och innovationsinsatserna. Budgeten för denna pelare föreslås öka till 75,9 miljarder euro. Förslaget säkrar även finansiering för EU-missionerna fram till år 2030, där Göteborg deltar i missionen för 100 klimatneutrala och smarta städer samt missionen för klimatanpassning.

Med utgångspunkt i tidigare lärdomar och expertrapporter strävar EU-kommissionen även att förenkla programmet för att göra det mer tillgängligt för alla aktörer samt främja ökad flexibilitet och snabbhet. Detta föreslås bland annat ta sig uttryck i färre utlysningar, mindre styrande utformning av utlysningar, ökad användning av förenklade kostnadsmodeller samt snabbare utvärderings- och beslutsprocesser.

EU-kommissionen har föreslagit att den **framtida Fonden för ett sammanlänkat Europa**, EU:s finansieringsinstrument för infrastruktur, ska uppgå till totalt 81,4 miljarder euro. Cirka 51 miljarder euro skulle öronmärkas för transport. Kommissionen vill att EU ska avsätta 17,7 miljarder euro för militär rörlighet – en siffra som kan jämföras med den militära mobilitetsbudgeten på 1,7 miljarder euro i den nuvarande budgeten. Fonden får sin energibudget höjd till 30 miljarder euro från endast 6 miljarder euro. Dessutom kommer elnäten att få tillgång till en utökad konkurrenskraftsfond i ett försök att minska slöseriet och sänka räkningarna för industrin och hushållen.

I mars 2025 öppnade EU-kommissionen ett samråd som dels utvärderar den tidigare Fonden för ett sammanlänkat Europa (CEF) 2014–2020, dels gör en halvtidsutvärdering för den nuvarande CEF (2021–2027). Göteborg besvarade samrådet och framförde att det fortfarande finns behov för ett brett ekonomiskt stöd från EU, som komplement till nationella investeringar för att förbättra sammanlänkningsen av de europeiska

transportnäten. Skillnaden mellan CEF 2014–2020 och CEF 2021–2027 är att den senare kräver ett ökat deltagande från den privata sektorn samt en blandning av finansieringskällor, vilket blir krångligare. Göteborg ser ett stort utrymme för förenkling och rationalisering inom ansökningsförfarandet, då dagens förfarande är långt och krångligt. Staden menar även att processen bör delas upp i två steg, där det första steget innebär en första utsållning genom en enklare ansökan för att undvika att tid spenderas på kostnads- och intäktsanalys för projekt som inte kommer att få finansiering. Det behövs mer transparens i hur projekt värderas och väljs ut av europeiska genomförandeorganet för klimat, infrastruktur och miljö (CINEA) samt medlemsländernas del i processen. Det skulle även underlätta om det fanns öronmärkta medel för hamnar.

Rubrik 3: Fonden för ett globalt Europa

Denna del omfattar humanitärt bistånd och stöd till reformer och investeringar i länder som söker EU-medlemskap. Även här ska fokus ligga på EU:s konkurrenskraft, vilket innebär att fonden kan stötta partnerskap och värdekedjor som möjliggör att EU kan importera viktiga råvaror eller delar.

Rubrik 4: Administration

En liten del av budgeten går till att driva EU.

Vad tycker Göteborg?

Inför förslaget för EU:s nästa långtidsbudget öppnade EU-kommissionen flera offentliga samråd. Göteborg valde att besvara fyra av dem.

I sitt svar på samråd EU03-2025 betonade Göteborgs Stad vikten av fortsatt EU-finansiering för att främja framför allt kompetenshöjning, utbildning och, demokratistärkande insatser. Särskilt prioriteras stöd till både grundläggande färdigheter för personer långt från arbetsmarknaden, och avancerade utbildningar inom STEM-områden. EU bör även fortsatt prioritera finansiering av forskning och förbättrade matchningar mellan utbildning och arbetsmarknadens behov. Omskolning av personal vid branschomställningar och ömsesidigt erkännande av examina inom EU ses som avgörande för stadens framtida kompetensförsörjning.

EU-finansiering möjliggör också viktiga samarbeten och kunskapsutbyte, bland annat genom Erasmus+, vilket bidrar till stadens innovationskraft och sociala sammanhållning. Utöver utbildning lyfte Göteborg behovet av stöd till kulturella utbyten, den kreativa sektorn, och insatser för att främja demokrati, yttrandefrihet och mänskliga rättigheter.

I samråd EU01-2025 om konkurrenskraftsfonden, lyfte Göteborgs Stad att EU bör rikta medel till klusterregioner med stark forskning och innovation för att maximera effekt. Investeringar i digitalisering, laddningsinfrastruktur och AI är viktiga både för Göteborg

och Europa. För att attrahera privat kapital föreslås investeringsfonder och stöd till samarbete med näringslivet. Plattformar för kunskapsutbyte bedöms centrala för att driva omställning inom exempelvis transporter och biologisk mångfald. För att säkerställa maximal effekt menar Göteborg att sådana satsningar bör riktas mot regioner med stark forskning och innovation för att stärka Europas långsiktiga innovationsförmåga.

Inför EU:s nästa ramprogram för forskning och innovation – Horisont Europa - betonade Göteborgs Stad bland annat vikten av att programmet fortsatt utgör ett separat instrument, att grundforskningen garanteras fortsatt stöd samt att nya aktörer enklare kan ta sig in i programmet.

I sitt samrådssvar för EU04-2025 lyfte Göteborgs Stad att EU-budgeten framför allt bör bidra till krisberedskap i EU och utbyte av information gällande civilskyddsverksamhet. Staden ställer sig även positiv till att det civil-militära samarbetet intensifieras på EU-nivå och lyfter följande områden som viktiga: insatser och katastrofberedskap kopplad till klimatförändringar, säker tillgång till varor genom anskaffning och lagerhållning, samt stärkt resiliens i samhällsviktiga tjänster.

Göteborg betonar att EU:s civilskyddsmekanism fortsatt är central, särskilt vad gäller stöd till övningar för myndigheter – inklusive kommuner med ansvar för civil- och krisskydd - och informationsinsatser för invånare. Dock bör den samordnas bättre med annan EU-finansiering, särskilt inom forskning och innovation kopplad till klimatrelaterade risker i städer. EU:s nästa långtidsbudget bör även balansera insatser för klimatrelaterade katastrofer med åtgärder inom säkerhet och försvar.

(Uppdaterat juli 2025)

1.2 Hållbara transporter – investeringsplan

EU-kommissionen förväntas publicera en investeringsplan för hållbara transporter under det tredje kvartalet 2025. Planen förväntas innehålla åtgärder för att stödja en snabbare utbyggnad av laddnings- och tankningsinfrastruktur, nya regler som underlättar övergången till järnväg samt åtgärder för gröna handels- och investeringspartnerskap med tredjeländer.

Planen kan tänkas omfatta olika strategier för måluppfyllnad:

- Lagstiftning och strategiskt ramverk: Planen förväntas bli ett meddelande, baserat på studier och bidrag från industrin och europeiska investeringsbanken (EIB), men kan komma att föreslå förbättringar, förenklingar eller utvärdering av befintlig lagstiftning.
- Utnyttjande av offentliga och privata investeringar: Eftersom EU:s och medlemsländernas budgetar inte fullt ut kan finansiera utfasningen av fossila bränslen inom transportsektorn, kommer planen att fokusera på att utnyttja både

offentliga och privata investeringar. EIB och andra finansinstitut kan involveras för att bidra till att minska riskerna för privata investerare.

- Internationellt samarbete: Planen kommer att främja internationella samarbetsprojekt med hjälp av Global Gateway. Koldioxidsnåla transportbränslen förväntas bli en viktig del av partnerskapen för investeringar i ren handel med tredjeländer.
- Bästa praxis för mainstreaming: Planen kan belysa vikten av att integrera bästa praxis för att minska koldioxidutsläppen från transportinfrastruktur, undanröja hinder och använda innovativa verktyg.

Vad betyder detta för Göteborg?

Eftersom planen ännu inte är publicerad är det svårt att göra en detaljerad analys. Med ökad tillgänglig finansiering kan projekt som syftar till att öka andelen hållbara fordon samt tillgång till laddning och vätgas gynnas. Dock är det inte i huvudsak något som staden själva utvecklar, utan snarare näringslivsklustret i Göteborg. Vägtrafiken är den näst största källan till territoriella utsläpp av växthusgaser i Göteborg och motsvarar ungefär 20% av utsläppen. Göteborgs mål är 90% minskade utsläpp av växthusgaser från transporter i Göteborg jämfört med 2010. I längden gynnas medborgarna i Göteborg genom att transporterna blir mer hållbara genom EU:s åtgärder.

Inför publiceringen av planen har nätverk såsom POLIS skickat ett [öppet brev](#) till EU-kommissionen i vilket man menar att planen måste prioritera åtgärder i städer.

(Uppdaterat juli 2025)

1.3 Möjligheter för finansiering

Under våren har Brysselkontoret fortsatt att bevaka EU-finansieringsmöjligheter i dialog med stadens förvaltningar och bolag, Business Region Göteborg och Lindholmen Science Park. Liksom tidigare år har Brysselkontoret kartlagt och sammanställt de utlysningar inom Horisont Europa och LIFE-programmet som bedömts vara av intresse för staden. Dessa sammanställningar har delats med förvaltningar och bolag och kompletterar kontorets månatliga utskick som brett informerar om finansieringsmöjligheter inom EU:s direktförvaltade program och fonder.

Brysselkontoret har under perioden särskilt stöttat Stadsmiljöförvaltningens arbete med att identifiera möjligheter till ett projekt inom det nya europeiska Bauhaus-initiativet (NEB). I samarbete med Lilles EU-kontor arrangerade Brysselkontoret ett matchmaking-evenemang i Bryssel i april, med syftet att samla aktörer intresserade av NEB och skapa möjligheter för framtida projektutveckling. Under evenemanget fick Stadsmiljöförvaltningen möjlighet att presentera sina konkreta projektidéer och knyta nya kontakter. Evenemanget blev fullsatt och samlade över 40 deltagare. Vi fick positiv respons och bidrog till att stärka Göteborgs profil som en aktiv aktör inom NEB-initiativet. Detta har i sin tur lett till att staden bjudits in att medverka som talare och

deltagare vid flera andra NEB-evenemang samt uppmärksammats av flera intresserade partners och konsortier. Efter evenemanget har Brysselkontoret fortsatt att aktivt stödja Stadsmiljöförvaltningen i arbetet med att hitta ett lämpligt konsortium för en projektansökan.

Brysselkontoret har även bistått Miljöförvaltningen i arbetet med att hitta partners för projektansökningar inom ramen för EU:s mission för 100 klimatneutrala och smarta städer, samt stöttat Stadsledningskontoret i att utforska finansieringsmöjligheter kopplade till missionen för klimatanpassning. Arbetet resulterade i att ett konsortium identifierades för en av Miljöförvaltningens prioriterade utlysningar. När det gäller klimatanpassningsmissionen gav insatserna inte resultat, men har bidragit till ökad kunskap om förutsättningar och framtida möjligheter.

I februari höll Brysselkontoret en presentation om EU-finansiering kopplad till cirkulär ekonomi för stadens strategigrupp för cirkulär ekonomi. Vid det årliga webinariet ”Så funkar EU”, som anordnas av Brysselkontoret i samband med Europadagen den 9 maj, presenterades EU-finansieringsmöjligheter samt det stöd som kontoret erbjuder. Webbinariet riktade sig till stadens förvaltningar och bolag och samlade över 20 deltagare.

Horisont Europas arbetsprogram 2026–2027, som blir det sista inom ramen av den nuvarande långtidsbudgeten, förväntas publiceras i slutet av 2025. Under hösten kommer Brysselkontoret att analysera utkasten till programmet för att tidigt identifiera relevanta utlysningar. Brysselkontoret planerar även en studieresa för hösten 2025 på temat EU-finansiering för representanter för stadens förvaltningar och bolag.

(Uppdaterat juli 2025)

1.4 Pågående projekt

Inom ramen för EU:s finansieringsprogram för forskning och innovation - Horisont Europa – lanserade EU-kommissionen år 2021 fem så kallade [EU-missioner](#). Missionerna syftar till att bemöta några av vår tids största samhällsutmaningar med konkreta mål till 2030. Till skillnad från traditionella forskningsprojekt fokuserar missionerna inte på enskilda insatser, utan på systemförändring och bred samhällspåverkan. Målet är att samla offentliga aktörer, näringsliv, akademi och medborgare i gemensamma insatser med mätbara resultat och långsiktig effekt. Av de totalt satta fem missionerna är Göteborg med i två: 100 klimatneutrala och smarta städer och klimatanpassning.

Genom sitt deltagande i [missionen för 100 klimatneutrala och smarta städer](#) har Göteborg sedan år 2022 erhållit stöd från den av EU-kommissionen finansierade plattformen. En plattform som bistår de utvalda städerna i arbetet med att uppnå klimatneutralitet till år 2030. En central del i detta arbete har varit utvecklingen av ett [klimatkontrakt som beskriver de åtgärder och den finansiering som krävs för att](#)

[Göteborg ska uppnå målet](#). Göteborgs klimatkontrakt har granskats och godkänts av EU-kommissionen samt andra experter, vilket resulterade i att staden [tilldelades sin Mission Label under hösten 2024](#).

EU-kommissionens Mission Label underlättar städernas tillgång till finansiering av sitt klimatarbete. En del av denna finansiering kommer från öronmärkta utlysningar inom Horisont Europa, vilket Göteborg tagit del av genom [projektet REALLOCATE](#). Projektet testar nya lösningar för hållbart resande tillsammans med näringsliv, akademi och medborgare i två olika mobilitetslabb.

Inom ramen för sitt deltagande i missionen för klimatanpassning har Göteborg erhållit expertstöd från den plattform som finansierats av EU-kommissionen för att stötta regioner och städer i att uppnå missionens mål - att 150 regioner och städer ska bli klimatresilienta till år 2030. Göteborg gick med i missionen år 2022 och har under hösten 2024 och våren 2025 tagit del av det stöd som plattformen erbjuder: erfarenhetsutbyte och teknisk assistans för att stärka stadens administrativa kapacitet. Brysselkontoret arbetar nära Stadsledningskontorets samordnare för att stödja arbetet med att profilera Göteborg, påverka kommande EU-lagstiftning samt utforska finansieringsmöjligheter som stöder stadens klimatanpassningsarbete.

Även om Göteborg ännu inte har erhållit finansiering från de medel inom Horisont Europa som är öronmärkta för missionen för klimatanpassning, deltar staden i andra projekt som bidrar till klimatanpassningsarbetet. [Ett exempel är Cool Cities](#), som finansieras av Interreg Nordsjöprogrammet och stödjer stadens arbete med urbana värmeöar. Projektet syftar till att öka kunskapen om värmestress och utforska nya metoder för att tackla fenomenet. Brysselkontoret bistod Stadsbyggnadsförvaltningen i framtagandet av ansökan till projektet.

I Göteborg pågår även ett flertal andra projekt som drivs med stöd av EU-medel, bland annat från ERUF, ESF+, Interreg och Horisont Europa. Brysselkontoret har insyn i vissa projekt då kontoret har lyft fram specifika finansieringsmöjligheter, bistått i skrivandet av ansökningar, samt identifierat europeiska partners. [Till dessa projekt hör Clear Cities, som finansieras av Interreg Europa](#) och fokuserar på kunskapsutbyte kring metoder för att minska klimatpåverkan av urbana avfallshanteringssystem. [Projektet MOVE21](#), som hade sin slutkonferens i april 2025, började som en kontakt mellan Oslos och Göteborgs Brysselkontor. Projektet finansierades av Horisont Europa och genom samskapningsprocesser syftade till att testa, sprida, replikera och skala upp nollutsläppslösningar genom en kombination av tekniska och icke-tekniska innovationer.

[Mer information om utvalda projekt hittar du på Brysselkontorets hemsida.](#)

(Uppdaterat juli 2025)

2.0 Stärkt konkurrenskraft, kompetensförsörjning och innovation

2.1 Konkurrenskraftskompassen

[Konkurrenskraftskompassen](#) är EU:s namn på en omfattande handlingsplan för att öka medlemsländernas konkurrenskraft. Den består av tre huvudområden där länderna ska bli bättre:

- innovation;
- begränsning av koldioxidutsläpp,
- minskat beroende och ökad säkerhet.

Konkurrenskraftskompassen presenterades den 29 januari 2025. Under våren 2025 presenterade Brysselkontoret kompassen för BRG, och har därefter haft regelbundna avstämmningar för ömsesidigt informationsutbyte.

Analysen i [Draghirapporten](#), som konkurrenskraftskompassen grundas på, överlappar i stora delar med BRG:s analys om hinder och åtgärder för konkurrenskraften regionalt. Kompassen kan ses som EU:s näringslivsstrategiska program och det finns stora likheter med Göteborgs strategi. Även om Göteborg är Sveriges innovationsmotor finns det utmaningar som staden inte är ensam om. EU pekar på att de tre största investeringarna inom forskning och innovation i Europa under de senaste tjugo åren dominerats av fordonsföretag. Detta kan likställas med situationen i USA i början av 2000-talet, där bilar och läkemedel låg i toppen. Idag är dock topp-tre investeringarna i forskning och innovation i USA inom teknikbranschen. EU vill öka satsningarna på bland annat artificiell intelligens (AI), ren teknik, kritiska råvaror, energilagring, kvantdatorer, halvledare, Life Science och neuroteknik, och investera i de nya tillväxtmotorerna.

Kompassen har tre övergripande delar:

1. Innovationsgapet mot omvärlden ska minska: 13 nya förslag ska konkretisera förändringen för att öka innovationskraften, exempelvis nya handlingsplaner för AI, avancerade material, kvantteknik, bioteknik, robotik och rymdteknik.

EU-kommissionen vill förenkla och göra det mer kostnadseffektivt för innovativa företag. Fokus ligger på att underlätta utveckling inom AI och andra högteknologiska områden samt att hjälpa startup-företag att växa.

2. Industrins omställning: 15 förslag ska konkretisera den nya politiken, exempelvis nya handlingsplaner för energiintensiva sektorer, såsom stål, metaller och kemikalier. Minskade koldioxidutsläpp blir en del av politiken för industri, konkurrenskraft, ekonomi och handel. EU-kommissionen vill bland annat främja konkurrenskraften för tillverkare av ren teknik.

3. Minska beroende och öka säkerheten: 10 förslag ska konkretisera den nya politiken, exempelvis nya handelsavtal, internationella partnerskap och en gemensam

inköpsplattform för kritiska råmaterial. EU planerar att stärka den försvarsindustriella förmågan genom paneuropeiskt samarbete.

Under våren har EU-kommissionen presenterat en rad initiativ inom ramen för konkurrenskraftskompassen. De högst prioriterade i Brysselkontorets arbete beskrivs under egna rubriker, andra utvalda beskrivs kort nedan.

Strategi för start-ups och scale ups

Denna strategi syftar till att undanröja hinder för nya företag att växa fram och skala upp genom att förbättra relationerna mellan universitet och företag samt skapa bättre förutsättningar för att patent ska kunna kommersialiseras. Göteborg vill låta små och medelstora företag växa. BRG har bland annat ett tillväxtprogram riktat till start-ups. Det finns också ett starkt samarbete mellan storbolagen inom och mellan kluster, bland annat genom Science Park och övrigt klusterarbete. Strategin är därmed intressant för staden.

Spar- och investeringsunionsstrategi

Strategin syftar till att förbättra hur EU:s finansiella system slussar besparingar till produktiva investeringar för att ge människorna i EU en bredare tillgång till kapitalmarknader och företagen bättre finansieringsmöjligheter. Det krävs samordnade insatser och ett nära samarbete på följande områden:

- Allmänheten och sparande: småspararna har redan en roll i finansiering genom banksättningar, men de bör ha möjlighet att placera en större del av sina besparingar i kapitalmarknadsinstrument som ger högre avkastning.
- Investering och finansiering: för att främja investeringar kommer EU-kommissionen att lansera initiativ som syftar till att förbättra kapitaltillgången och tillgängligheten för alla företag.
- Integrering och uppskalning: för att minska ineffektiviteten till följd av fragmentering krävs betydande insatser för att undanröja alla regleringsmässiga, tillsynsmässiga och politiska hinder för gränsöverskridande verksamhet.
- Effektiv tillsyn på den inre marknaden: EU-kommissionen kommer att föreslå åtgärder för att säkerställa att alla finansmarknadsaktörer behandlas likadant.

Strategi för den inre marknaden

Strategin innehåller åtgärder som ska minska hindren för handel och investeringar inom EU, hjälpa små och medelstora företag att bedriva och expandera sin verksamhet samt underlätta för företagen genom att öka digitaliseringen. Strategin är inriktad på de tio största hindren som rapporterats av företag:

- komplicerad etablering och drift;
- komplexa EU-regler;
- bristande egenansvar från medlemsländernas sida;

- begränsat erkännande av yrkeskvalifikationer;
- avsaknad av gemensamma standarder;
- fragmenterade förpackningsregler;
- bristande produktöverensstämmelse;
- restriktiva och olikartade nationella regler för tjänster;
- betungande regler för utstationering av arbetstagare i lågrisksektorer;
- omotiverade territoriella begränsningar av utbudet som leder till höga priser för konsumenterna.

EU:s vision för jordbruk och livsmedel

Färdplanen ska bana väg för ett attraktivt, konkurrenskraftigt, resilient, framåtblickande och rättvist jordbruks- och livsmedelssystem för nuvarande och framtida generationer av jordbrukare och livsmedelsaktörer. Visionen innehåller fyra prioriteringar:

- en attraktiv sektor,
- en konkurrenskraftig och resilient sektor,
- en framtidssäkrad sektor,
- rättvisa levnads- och arbetsvillkor på landsbygden.

För Göteborg är visionen viktig utifrån innovation och [beredskap](#) i livsmedelsbranschen.

(Uppdaterat juli 2025)

2.2 Giv för en ren industri

Omställningen av industrin är en fördjupning av den gröna given. I likhet med Göteborgs Stads klimatomställningsanalys pekar EU på att utan industrins omställning uppnås inte klimatneutralitet. Industriomställningen innebär att EU kommer underlätta för industrin och inte enbart förlita sig på lagstiftningen i den gröna given. Omställningen ses som en konkurrensfördel.

[EU:s giv för en ren industri](#) presenterades av EU-kommissionen i februari 2025 i syfte att stödja EU:s industriella konkurrenskraft och motståndskraft. Given fokuserar på två sektorer:

- energiintensiva industrier,
- ren teknik (eng. clean tech).

Syftet är att sänka energikostnaderna genom en handlingsplan för överkomliga energipriser, främja efterfrågan på ”rena produkter” och öka finansieringen för den rena omställningen. Given syftar också till att förbättra återanvändningen av material i leveranskedjan, bredda tillgången till kritiska råvaror och utveckla sektorsspecifika färdigheter för strategiska industrier.

Fjärde kvartalet 2025 förväntas EU-kommissionen presentera ett förslag till en ny lag rörande snabbare utfasning av fossila bränslen i industrin. Under våren öppnade ett offentligt samråd (EU08-2025) som Göteborg besvarade genom Miljöförvaltningen. EU-kommissionen menar att industrin akut behöver stöd för att minska koldioxidutsläppen, elektrifiera samt hantera höga energikostnader, orättvis global konkurrens och komplexa regleringar som äventyrar deras affärsidé, skadar deras konkurrenskraft och försvagar den europeiska motståndskraften. Lagen ska hjälpa energiintensiva industrier att fortsätta att fasa ut fossila bränslen samtidigt som de behåller sin internationella konkurrenskraft. EU vill öka industriernas konkurrenskraft och produktivitet, snabba på administrativa förfaranden och underlätta investeringar, bland annat genom att skapa pionjärmarknader för fossilfria produkter.

Initiativet kommer att inriktas på industrier som ingår i den europeiska industrin (dvs. kemikalier, stål, massa och papper, raffinaderier, cement, icke-järnmetaller metaller, glas och keramik) och, där så är relevant, beakta relaterade nedströmsindustrier inom en värdekedjelogik. Klimatomställningen i Göteborg påverkas i stor utsträckning av nationell och europeisk lagstiftning, incitament, initiativ och agendor. Lokala aktörer har därför en viktig roll i att fortsätta utveckla påverkansarbetet mot nationell och europeisk politik för att skapa förutsättningar att nå målen i enlighet med det fjärde scenariot i Göteborgs klimatomställningsanalys. Takten för raffinaderiernas omställning, som involverar både minskad efterfrågan på fossila drivmedel, ny teknik och nya produkter, är avgörande för att nå målet för territoriella utsläpp. Göteborgs Stad har begränsad rådighet, men är viktiga för att stötta raffinaderiernas omställning. Förhoppningsvis kan EU-verktygen vara ett stöd.

(Uppdaterat juli 2025)

2.3 Nya upphandlingsdirektiv

Varje år lägger myndigheter i EU omkring 14% av EU:s bruttonationalprodukt, dvs. över 2,4 biljoner euro, på inköp av tjänster, byggentreprenader och varor. Offentliga myndigheter är de främsta uppköparna inom bland annat energi, transport, avfallshantering, socialt skydd, hälso- och sjukvård samt utbildning. [Europeiska revisionsrättens särskilda rapport](#) om offentlig upphandling i EU från 2023 pekar på ett behov av ytterligare åtgärder för att ta itu med problemet med den minskade konkurrensen inom offentlig upphandling och att fullt ut utnyttja potentialen för EU:s marknad för offentlig upphandling. Både [Letta-rapporten](#) och [Draghi-rapporten](#) uppmärksammar offentlig upphandling som ett viktigt verktyg för att främja EU:s mål och redogör för flera utmaningar och problem som måste lösas. EU-kommissionen inledde en utvärdering av direktiven om offentlig upphandling år 2024 och ett förslag förväntas år 2026.

I de politiska riktlinjer för mandatperioden 2024–2029 påpekas att syftet med en förändrad lagstiftning är att möjliggöra en mer strategisk upphandling där europeiska produkter kan prioriteras inom vissa nyckelsektorer. Översynen ska bidra till att stärka EU:s mervärde, säkerställa tillgången till kritiska teknologier, produkter och tjänster samt modernisera och förenkla regelverket – med särskilt fokus på att underlätta för nystartade företag och innovatörer i EU.

Vad tycker Göteborg?

I december 2024 öppnade EU-kommissionen ett offentligt samråd för direktiven om offentlig upphandling som Göteborg Stad besvarade (EU03-2024). Utvärderingen ser på lagstiftningens ändamålsenlighet, effektivitet, relevans, samstämmighet samt hur direktiven har bidragit till att harmonisera nationella lagar och praxis på upphandlingsområdet. Utvärderingen vill även minska rättslig fragmentering, och bedöma om direktiven medfört de förväntade fördelarna (till exempel i fråga om rättvis konkurrens på den inre marknaden, genomförande av EU:s politik, transparens, osv.). Göteborgs svar överensstämmer väl med de åsikter som majoriteten av de andra intressenterna uttryckt gällande flera aspekter av direktiven om offentlig upphandling, särskilt när det gäller deras effektivitet för att uppnå enkelhet, flexibilitet och främja konkurrens. Staden menar även att regelverket är omfattande och att det vore önskvärt om det kunde förenklas och bli mer flexibelt.

Vidare framförde Göteborg att direktivens regler om transparens, såsom EU-omfattande publicering via Tenders Electronic Daily (TED), fortfarande är relevanta och tillräckliga. Staden kommenterade dock också att tröskelvärdet för TED-annonser är för lågt, vilket skapar onödig administration för kontrakt med lågt värde. Av de besvarande offentliga myndigheterna menar 54% att direktiven inte lett till ökad konkurrens på den inre marknaden. Göteborg stöder denna uppfattning och säger sig inte ha observerat några effekter när det gäller deltagande av leverantörer från andra EU-länder i anbudsförfaranden.

Majoriteten av de svarande (49%) höll inte med om att direktiven bidrar till EU:s strategiska självständighet och 42% ansåg att de inte är ändamålsenliga i mer akuta situationer. Göteborg instämmer starkt i dessa åsikter och betonar att lagstiftningen inte har varit tillräckligt flexibel under extraordinära händelser som covid-19-pandemin eller kriget i Ukraina, och att det bör vara möjligt att kräva att varor/tjänster produceras inom EU för att stärka det strategiska oberoendet. Det finns en risk för högre kostnader om EU-alternativen är dyrare än globala konkurrenter, och det krävs tydliga riktlinjer för rättssäkerheten för vad som räknas som "europeiskt". Det finns även en risk för att varan som efterfrågas inte finns på den europeiska marknaden. Alla nya regler kan leda till ökad administrativ komplexitet och i detta fall om upphandlare måste kontrollera att leverantören är EU-baserad. Det måste vara lätt att avgöra vad som definieras som

uropeiskt och Göteborg efterfrågar klara riktlinjer för tillämpning av "EU-preferens" och när undantag kan göras.

Brysselkontoret har framfört Göteborgs synpunkter till EU-kommissionens expertgrupp via en särskild arbetsgrupp i Eurocities, och planerar tillsammans med andra svenska Brysselkontor att träffa de två svenska experterna i gruppen under hösten. Efter att förslaget har presenterats, planerar Brysselkontoret att framföra synpunkter till Europaparlamentet samt ge input till europeiska regionkommittén om de väljer att ta fram en rapport.

(Uppdaterat juli 2025)

2.4 Kompetensunion

Enligt BRG anser tre fjärdedelar av företagen i Västra Götaland att det är mycket svårt att hitta rätt kompetens. Även i offentlig sektor finns det stora behov. Det är inte bara Göteborg och omgivande region som ser behovet av att investera i utbildning och omskolning för att möta den digitala och gröna omställningen. För att EU ska kunna bli mer konkurrenskraftigt behövs ett starkare humankapital och mer kompetens.

[Västsvenska handelskammaren har tagit fram en rapport](#) tillsammans med Teknikföretagen, i vilken de lyfter vikten av att Sverige blir aktiva i kompetensfrågan på EU-nivå.

[I mars 2025 presenterades den så kallade kompetensunionen](#), en övergripande strategi för att ge människor rätt kompetens och ge industrin tillgång till den expertis som behövs. Fokus ligger på livslångt lärande, kompetensigenkänning och rörlighet, inklusive "EU Talent Pool" och ett kommande initiativ för att göra kompetensportabilitet mellan länder enklare, som presenteras under 2026. Under 2026 förväntas även en strategi för yrkesutbildning. Kompetensunionen åtföljs av en [handlingsplan för grundläggande kompetens](#) och en [strategisk plan för utbildning i naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik](#) för att förbättra kompetensen och främja karriärer inom dessa områden, locka fler kvinnor och öka beredskapen inför övergången till digital teknik och ren teknik.

En ny färdplan för kvalitativa jobb tas fram i samarbete med arbetsmarknadens parter. Den ska stötta medlemsländer och företag i att erbjuda bra arbetsvillkor, kompetensutveckling och rättvisa omställningar och förväntas under hösten 2025. Det handlar också om att stärka beredskapen inför omstruktureringar och att skydda särskilt utsatta grupper.

Under parollen: "[Välj Europa för vetenskapen](#)", har EU-kommissionen utlovat stora satsningar på vetenskap och forskning: 500 miljoner euro i investeringar (2025–2027), nya sjuåriga "super-stipendier" under det Europeiska forskningsrådet (ERC), förstärkt

stöd till forskare i början av sin karriär genom Marie Skłodowska-Curie-åtgärder (MSCA). Initiativet innebär även ett åtagande för vetenskaplig frihet och samarbete genom att den akademiska friheten befästs genom EU-lagstiftning, underlättad forskarrörlighet och förenklade inreseprocedurer. Målet är också att snabba på för innovationer att nå marknaden och att investeringar i FoU ska uppgå till minst 3 % av BNP till år 2030.

Brysselkontoret samlade tidigt under 2025 kommande europeiska initiativ för att möjliggöra rekrytering av forskare i USA, samt exempel från europeiska universitet, och delade idéerna och verktygen med Lindholmen Science Park och Göteborgs universitet.

Vad betyder det för Göteborg?

Göteborg har en stark innovationsmiljö, men står samtidigt inför stora kompetensutmaningar. Kompetensunionen erbjuder nya EU-verktyg för att:

- attrahera internationell kompetens,
- stödja lokal omskolning i nyindustrialiseringen (t.ex. vätgas, batterier),
- samverka i EU-piloter för utbildning och arbetsmarknad,
- möjlig EU-finansiering, reformstöd och lära av andra.

Brysselkontoret sammanställde under vintern ett dokument med beskrivningar av alla EU-initiativ inom kompetensförsörjning, som delades med BRG, Göteborgsregionen, Västsvenska Handelskammaren och Arbvox. Aktörerna regionalt och lokalt kommer ha regelbundna avstämningar för att följa utvecklingen och delta i EU-arbetet de kommande åren. Brysselkontoret har också under våren haft en avstämning med medarbetare i EU-kommissionär Minzatus kabinett för att diskutera behov och hinder i kompetensförsörjningen.

(Uppdaterat juli 2025)

2.5 Handlingsplan för bilindustrin

Efter dialog med bilindustrin om strukturomvandlingen och behov, publicerade EU-kommissionen i mars 2025 en [handlingsplan för att stärka Europas fordonsindustri](#). Fordonsindustrin sysselsätter direkt eller indirekt 13 miljoner europeer.

Handlingsplanen fokuserar på fem huvudområden:

- Innovation och digitalisering: främja utvecklingen av programvarudefinierade och självkörande fordon genom att etablera testmiljöer och regulatoriska sandlådor.
- Rena transporter: stödja övergången till utsläppsfria fordon och främja hållbara transportlösningar. EU-kommissionen vill påskynda användningen av utsläppsfria fordon i företagens fordonsparker.

- Konkurrenskraft och resiliens i försörjningskedjan: minska beroendet av importerade råvaror och stärka den europeiska produktionen av viktiga komponenter.
- Kompetens och den sociala dimensionen: satsa på utbildning och omskolning för att möta nya kompetensbehov inom sektorn och göra det möjligt för medlemsstater att lättare rikta socialfondsmedel till Strategic Technologies for Europe Platform (STEP).
- Lika villkor och företagsklimatet: skapa en rättvis och stödjande miljö för europeiska företag att konkurrera globalt.

Handlingsplanen understryker vikten av samarbete mellan EU-institutioner, medlemsstater och industrin för att säkerställa att Europas fordonsindustri förblir ledande i den pågående omställningen.

Hur påverkar den Göteborg?

Inom huvudområdet innovation och digitalisering finns ett initiativ om testmiljöer för autonoma fordon (CCAM) och storskaliga satsningar av EU-medel på dessa. Med hjälp av Horisont Europa ska initiativen stödjas av gemensamma offentlig-privata investeringar på omkring 1 miljard euro under perioden 2025–2027. Brysselkontoret har haft möten med Stadsmiljöförvaltningen, Business Region Göteborg och Lindholmen Science Park (LSP) för att se över möjligheten för Göteborg att vara en sådan testmiljö. Stadsmiljöförvaltningen ansökte som ett första steg om samarbete med EU-partnerskapet för CCAM, och Brysselkontoret har haft möte med EU-kommissionen för fördjupad förståelse för processen och öppnat för möjligheten för Göteborg och LSP att presentera framsteg och lärdomar.

(Uppdaterat juli 2025)

2.6 Handlingsplan för överkomliga energipriser

Som en del av given för en ren industri presenterades en [handlingsplan för överkomliga energipriser](#) med snabba åtgärder för att sänka energipriserna, fullborda energiunionen, locka investeringar till EU och höja beredskapen inför eventuella energikriser. Framför allt föreslås åtgärder för att lösa de strukturella problem som gör att energipriserna i EU drivs upp. Det handlar särskilt om Europas beroende av importerade fossila bränslen och att elsystemet inte är fullständigt integrerat. Handlingsplanen bygger på den nyligen genomförda reformen av elmarknadens utformning, REPowerEU-planen, sektorsspecifika planer för vindkraft, solenergi och elnät samt reviderad energi- och klimatlagstiftning inom ramen för 55 % -paketet.

För att göra elpriserna mer överkomliga kommer EU-kommissionen att se över energiräkningarnas alla tre komponenter, dvs. nätverks- och systemkostnader, skatter och avgifter samt leveranskostnader. Rekommendationer kommer att utfärdas till EU-länderna bland annat om att sänka de nationella elskatterna och göra det lättare för

konsumenterna att byta leverantör för att få billigare energi. Med utgångspunkt i EU:s nuvarande elmarknadslagstiftning kommer EU-kommissionen också att ytterligare stödja införandet av långsiktiga leveransavtal som gör att höga och fluktuerande gaspriser på marknaden inte påverkar kundernas elräkningar. För att sänka nätavgifternas del av energiräkningen kommer EU-kommissionen att föreslå en metod för att säkerställa att dessa avgifter återspeglar de faktiska kostnaderna för energisystemet. På så sätt ges incitament till att använda energinätet så effektivt som möjligt.

Tillsammans med stöd för att snabbare få till stånd fler förnybara energikällor kommer EU-kommissionen också att stödja en mer utbredd användning av energieffektivitetslösningar.

(Uppdaterat juli 2025)

2.7 Strategi för europeisk försvarsindustri

I [vitboken om europeisk försvarsberedskap 2030](#) beskrivs det nya säkerhetsläget med ett aggressivt och expansivt Ryssland, ett Kina som spelar efter egna spelregler och ett osäkert förhållande till USA.

De finansieringsmöjligheter som föreslås i [investeringsplanen](#) ReArm Europe/Readiness kan mobilisera 800 miljarder euro. Av dessa kan [150 miljarder lånas upp av EU-kommissionen genom det nya instrumentet SAFE](#) och lånas sedan ut till medlemsländer. Resterande 650 miljarder euro kan medlemsländerna mobilisera genom att de ökade försvarsutgifterna - upp till 1,5 % av BNP, undantas från stabilitets- och tillväxtpakten. Försvar är och förblir en nationell kompetens och därför är det medlemsländerna som bestämmer hur stor budget de lägger på försvaret. EU signalerar dock att upprustning är nödvändigt och brådskande. EU vill därför ge medlemsländerna de bästa förutsättningarna för att möta utmaningen.

Nästa steg är att samla in de resurser som krävs för att gemensamt upphandla försvarsutrustning. Här har EU-kommissionen identifierat sju områden där det finns luckor, som till exempel luftvärn, missiler och drönare, men även infrastruktur för militär mobilitet. Dessa sju förmågor är samstämda med Natos prioriteringar. Ytterligare en aspekt i upphandlingen är ”köp europeiskt” för att stärka EU:s beredskap och oberoende, men också för att driva konkurrenskraft och innovation inom EU. Dock är värdekedjor inom försvarsindustrin mer komplicerade än så, vilket har gjort att man satt ett riktvärde på att 65% av komponenterna ska vara EU-producerade.

(Uppdaterat juli 2025)

2.8 Europeiska innovationsakten

Att minska innovationsgapet mellan EU och dess globala konkurrenter, framför allt USA och Kina, är en av tre nyckelfaktorer som Mario Draghi pekar ut som avgörande för att stärka unionens konkurrenskraft i sin [rapport om EU:s framtida konkurrenskraft](#). Med utgångspunkt i Draghirapporten identifierade [konkurrenskraftskompassen](#) den europeiska innovationsakten som ett centralt initiativ för att minska detta innovationsgap.

Den europeiska innovationsakten syftar till att skapa horisontella ramvillkor som underlättar för innovationer att nå marknaden inom alla sektorer, i stället för att införa sektorspecifika innovationsinitiativ. Akten avser att bemöta de huvudsakliga utmaningar som alla innovativa företag inom EU - både stora och små - står inför i detta avseende. Särskild uppmärksamhet kommer att riktas mot de mindre företagens behov och i synnerhet uppstarts- och tillväxtföretag, eftersom dessa står inför ytterligare hinder som försvårar deras möjligheter att nå marknaden och växa. Bland de insatser som EU-kommissionen kommer att beakta i utformningen av förslaget till innovationsakten finns:

- förenkling av befintliga regelverk;
- förbättrad tillgång till finansiering;
- stärkta möjligheter till kommersialisering av innovation;
- stöd till utveckling och testning av innovativa lösningar;
- insatser för att säkerställa innovativa företags tillgång till kompetens.

Vad innebär akten för Göteborg?

Innovationsaktens syfte ligger i linje med Göteborgs Stads näringslivsstrategiska målsättningar för att stärka näringslivets förutsättningar för innovation och hållbar tillväxt. Med ett mångsidigt näringsliv och ett starkt innovationsklimat har Göteborg goda möjligheter att dra nytta av de initiativ och förslag som innovationsakten väntas presentera.

Förslaget till innovationsakten, som EU-kommissionen väntas presentera under första kvartalet 2026, kan komma att inkludera både lagstiftande och icke-lagstiftande åtgärder. Samrådet för innovationsakten är öppet till den 30 september 2025 och Brysselkontoret bistår Stadsledningskontoret i att ta fram stadens svar.

(Uppdaterat juli 2025)

2.9 Life Science-strategi

I början av juli lanserade EU-kommissionen en ny [strategi för att göra Europa till världens mest attraktiva plats för Life Science](#) senast 2030. EU-kommissionen definierar Life Science som vetenskapen om levande system - från celler till ekosystem - och utgör en

central del av vår hälsa, miljö och ekonomi. Life Science främjar innovation inom medicin, livsmedel och hållbar produktion, bidrar med nästan 1,5 biljoner euro till EU:s ekonomi och stöder 29 miljoner arbetstillfällen inom hela unionen.

Den samordnade strategin - som årligen får mer än 10 miljarder euro i stöd från EU:s nuvarande budget - omfattar hela värdekedjan för Life Science. Syftet är att påskynda innovation, underlätta marknadstillträde och öka allmänhetens förtroende för ny teknik.

I strategin föreslås följande åtgärder:

- 1) Förbättra ekosystemet för forskning och innovation. EU-kommissionen kommer att utarbeta en investeringsplan för att underlätta finansieringen av kliniska prövningar i flera länder och stärka EU:s infrastruktur för klinisk forskning.
- 2) Möjliggöra snabbt marknadstillträde för innovationer inom Life Science. För att påskynda marknadstillträdet för innovationer kommer EU-kommissionen att föreslå en rättsakt om europeisk bioteknik som syftar till att skapa ett mer innovationsvänligt regelverk för olika biotekniksektorer.
- 3) Öka förtroendet för samt spridningen och användningen av innovationer. EU-kommissionen kommer att mobilisera 300 miljoner euro för att främja upphandling av innovationer inom Life Science. Vidare kommer EU-kommissionen att inrätta en samordningsgrupp för att anpassa politiken och finansieringen inom olika sektorer och främja samarbete med viktiga intressenter, däribland industrin och allmänheten.

Strategin bygger på ett offentligt samråd, som Göteborg inte hann besvara, samt evidens från bland annat två undersökningar från EU-kommissionens gemensamma forskningscentrum: [The Life Sciences sectors in the EU: drivers of economic growth and innovation](#) och [Trends in patents in Life Sciences: focus on pharmaceuticals and medical technologies](#).

Vad innebär strategin för Göteborg?

Life Science är en av Göteborgsregionens mest snabbväxande branscher. Det finns välfungerande samarbeten mellan sjukvård, akademi, staden och näringslivet. I Göteborg finns forskning i världsklass och ett gynnsamt läge – inte minst för kliniska prövningar.

Göteborgsregionen är känd för sina medicinska landvinningar och är idag ett ledande centrum för klinisk forskning i Sverige. Inom medicinteknik har Göteborg också lång tradition, särskilt inom infektionskontroll, implantat och biomaterial.

Stamcells forskning, cellterapi och regenerativ medicin är andra områden där regionen är framstående, tillsammans med forskning inom vaccin samt det kardiovaskulära och metabola området. Avancerade operation via skärm eller helt i simulerad miljö är en annan specialitet.

Med sin bredd av starka industrier är Göteborg synnerligen väl positionerat när olika sektorer nu korsbefruktar varandra och AI och tech driver utvecklingen framåt på bred front. I Göteborg finns AI Sweden, Sveriges nationella centrum för tillämpad AI – med uppdrag att accelerera användningen av AI för att gynna samhället och konkurrenskraften.

Vad tycker Göteborg?

Göteborgs synpunkter överensstämmer i hög grad med strategin. Fokus ligger på:

- patientcentrerad innovation och tillgång till behandlingar,
- starka urbana innovationsmiljöer,
- kompetensförsörjning och talangattraktion,
- innovationsvänlig reglering,
- ökad tillgång till kapital,
- satsningar på AI, digital hälsa och användning av data,
- vikten av medborgarförtroende och hälsolitteracitet.

(Uppdaterat juli 2025)

2.10 Hamnstrategi

Utvecklingen av europeiska hamnar är avgörande för att säkerställa konkurrenskraft, hållbarhet och motståndskraft. EU:s hamnar hanterar över 2 miljoner anlöp per år och står för omkring 75% av EU:s externa handelsvolym. I Draghirapporten om EU:s framtida konkurrenskraft noterades hamnarnas viktiga roll som transportnav, deras sårbarhet för risker och deras ömsesidiga beroende av andra ekonomiska sektorer (till exempel elektrifiering och digital infrastruktur). Som noterades i vitboken om försvaret är militär mobilitet en viktig faktor för den europeiska säkerheten och försvaret. Hamnarna spelar en avgörande roll i den militära logistikkedjan som de huvudsakliga införselställena och tillhandahåller kritisk transportinfrastruktur som lämpar sig för dubbla användningsområden. EU-kommissionen har därför i konkurrenskraftskompassen utlovat en ny europeisk hamnstrategi som ska skapa en balanserad ram för ekonomiska resultat, ökad säkerhet och miljöansvar.

De europeiska hamnarna måste vara positionerade för framtiden och en global marknad i förändring. Detta innebär att ekonomiska, regleringsmässiga och tekniska utmaningar samt utvecklandet av praktiska lösningar måste beaktas. Vid sidan av den gröna och digitala omvandlingen får säkerhetsaspekterna allt större uppmärksamhet: som kritisk infrastruktur är hamnarna viktiga noder för leveranskedjor och energiförsörjning, men nya utmaningar uppstår genom politiska risker, cyberattacker eller direktinvesteringar från tredjeländer.

Brysselkontoret känner ännu inte till vilka åtgärder som kommer presenteras i strategin. Den förväntas beskriva de nuvarande och framtida utmaningar som europeiska hamnar

står inför när det gäller säkerhet (fysisk och digital), hamnarnas betydelse för energitrygghet, konkurrens, leverans av nya hållbara bränslen till fartyg och industri, stöd till energiomställningen (till exempel havsbaserade vindkraftparker), anpassning till nya framdrivningstyper och framdrivningslägen samt deras dubbla användningsområden för militär mobilitet.

Strategin kommer att behandla frågor som digitalisering/automatisering, forskning och innovation, miljö, kompetens, säkerhet, investeringsbehov och ekonomiskt stöd.

(Uppdaterat juli 2025)

3.0 Hållbar stadsutveckling (miljö, klimat/energi, bostäder, beredskap)

3.1 EU:s klimatmål för 2040

Den [europeiska klimatlagen](#) från 2021 fastställer två bindande klimatmål: att EU ska vara klimatneutralt senast år 2050, samt att nettoutsläppen av växthusgaser ska minska med minst 55 % till år 2030 jämfört med 1990 års nivåer. Enligt klimatlagen ska EU-kommissionen även föreslå ett mellanliggande klimatmål för unionen 2040.

Den tidigare EU-kommissionen presenterade i februari 2024 en [rekommendation om att minska växthusgasutsläppen med 90 % till 2040](#). Rekommendationen baseras bland annat på det underlag som samlades in genom det offentliga samråd som hölls våren 2023, där även Göteborgs Stad lämnade in ett svar (EU05-2023).

Den nya EU-kommissionen presenterade i juli 2025 ett [officiellt lagförslag för klimatmålet 2040](#) – i linje med den tidigare kommissionens rekommendation. I det nya förslaget presenterar EU-kommissionen ett mer flexibelt tillvägagångssätt som syftar till att stödja genomförandet för att uppnå klimatmålet för 2040. Dessa ”flexibiliteter” inkluderar:

- **Användning av internationella klimatkrediter.** Detta innebär att medlemsstaterna från och med 2036 kan uppfylla upp till 3% av klimatmålet genom att finansiera klimatåtgärder som bidrar till en nettominskning av växthusgaser i länder utanför EU.
- **Användning av permanent koldioxidupptag inom EU:s utsläppshandelssystem (ETS).** Detta innebär att man kan tillåta att tekniker för koldioxidupptag. Det vill säga koldioxidavskiljning och lagring (CCS) får räknas inom EU:s utsläppshandelssystem i syfte att kompensera för restutsläpp från sektorer där det är svårt att minska utsläppen.

- **Ökad flexibilitet mellan sektorer.** Detta innebär att medlemsstaterna kan kompensera för långsammare utsläppsminskningar i en sektor med snabbare minskningar i en annan.

I sitt samrådssvar (EU05-2023) uttrycker Göteborgs Stad stöd för ett klimatmål om över 90% utsläppsminskning till år 2040, vilket är mer ambitiöst än EU-kommissionens förslag. Samtidigt framhåller staden att koldioxidupptag bör spela en mycket begränsad roll för att uppnå EU:s mål om klimatneutralitet, vilket står i kontrast till EU-kommissionens linje.

Lagförslaget har mött kritik från bland annat miljöorganisationer som menar att det riskerar att urvattna EU:s ambitiösa klimatagenda. Särskilt ifrågasatta är de så kallade ”flexibiliteterna” i förslaget. Även flera svenska Europaparlamentariker har uttryckt kritik – dels för att det föreslagna klimatmålet anses vara för lågt, dels för oro över möjligheten att inkludera utsläppsinsatser utanför EU i beräkningen av det egna målet.

Lagförslaget kommer nu att förhandlas mellan medlemsstaterna i Ministerrådet och Europaparlamentet. Förhandlingarna väntas bli intensiva, särskilt med tanke på att en Europaparlamentariker från den högerorienterade partigruppen ”Patrioter för Europa” har utsetts till rapportör i Europaparlamentets utskott för miljö, klimat och livsmedelssäkerhet. Rapportören som kommer att leda arbetet med lagförslaget i Europaparlamentet har tidigare kritiserat både den gröna given och klimatmålet för 2040.

Enligt Parisavtalet ska EU lämna in sin uppdaterade klimatplan för 2035 i september 2025 - inför FN:s nästa klimatkonferens (COP30) i november. Klimatmålet för 2040 kommer att utgöra grunden för denna plan, vilket innebär att EU-kommissionen eftersträvar ett snabbt förhandlingsförlopp.

Brysselkontoret kommer att följa förhandlingarna mellan EU-institutionerna.

(Uppdaterat juli 2025)

3.2 Cirkulär ekonomi

[Konkurrenskraftskompassen](#) lyfter den cirkulära ekonomins roll i att fasa ut fossila bränslen ur EU:s ekonomi. EU-kommissionen framhåller att ökad resurseffektivitet och en mer cirkulär materialanvändning bidrar till att minska koldioxidutsläppen, stärka EU:s konkurrenskraft, och öka den ekonomisk säkerheten. Mot denna bakgrund avser EU-kommissionen att under 2026 lägga fram ett lagförslag om en europeisk rättsakt för cirkulär ekonomi.

Genom rättsakten strävar EU-kommissionen efter att skapa en gemensam avfallsmarknad – med särskild fokus på kritiska råvaror som koppar och litium.

Samtidigt vill EU uppmuntra att industrin i större utsträckning använder sekundära material och minskar beroendet av nya råvaror. Ett inslag i detta är att öka återvinningen, bland annat genom ökade investeringar i infrastruktur så som återvinningsanläggningar och materialåtervinningssystem. Förslaget förväntas även fokusera på att harmonisera medlemsstaters lagstiftning kopplad till cirkulär ekonomi och säkerställa samordning med andra relevanta EU-regelverk på området.

Brysselkontoret kommer att fortsätta följa diskussionerna kring det kommande lagförslaget och stödja arbetet med att ta fram stadens svar på det offentliga samråd om rättsakten för cirkulär ekonomi, som EU-kommissionen förväntas publicera under hösten 2025.

I juni 2025 arrangerade Brysselkontoret, tillsammans med EU-kontoret för norra Nederländerna, ett partnerevenemang under EU:s gröna vecka med fokus på cirkulära lösningar för att hantera avfallsutmaningar i städer runtom Europa. Syftet var även att reflektera över städers behov för att kunna accelerera cirkularitet i urbana miljöer, i ljuset av den kommande rättsakten för cirkulär ekonomi. Evenemanget samlade över 20 deltagare, och Kretslopp och vatten medverkade genom att presentera ett pilotinitiativ för återbruk och återvinning av övergivna cyklar i Göteborg. [Rapporten från evenemanget](#) ger en överblick över de lokala initiativ som presenterades och belyser de huvudpunkter som lyftes under paneldiskussionen.

[Göteborgs Stad har sedan år 2022 varit en av tolv piloter](#) inom EU-initiativet ”[Circular Cities and Regions Initiative](#)” (CCRI). Det är Göteborgs Stads Leasing (GSL) som samordnar stadens medverkan i initiativet, som syftar till att påskynda den cirkulära omställningen i Europas städer och regioner genom att skapa synergier mellan projekt och initiativ, sprida kunskap och främja erfarenhetsutbyte. Inom ramen för CCRI har Göteborg fokuserat på att vidareutveckla två så kallade cirkulära systemiska lösningar: den cirkulära kunden och ett cirkulärt Göteborg. Staden även deltagit i erfarenhetsutbyte med andra städer och regioner, bland annat inom ramen för de tematiska arbetsgrupperna för resurshantering och industriell symbios. Under våren 2025 beviljades Göteborg finansiellt stöd för att genomföra en förstudie om cirkulär IT med hjälp av externa konsulter.

Brysselkontoret har stöttat Göteborgs arbete inom CCRI, bland annat genom att kartlägga relevanta finansieringsmöjligheter som stöder stadens cirkulära arbete. I februari 2025 höll kontoret en presentation om EU-finansiering för cirkulär ekonomi inför stadens strategigrupp för cirkulär ekonomi. Brysselkontoret har även bidragit till att profilera Göteborgs cirkulära arbete på europeisk nivå genom att [presentera den cirkulära omställningsarenan](#) som en del av det officiella programmet under EU:s gröna vecka i Bryssel.

Den första fasen av CCRI kommer att avslutas under hösten 2025. Brysselkontoret kommer även framöver att informera om relevanta finansieringsmöjligheter för att bygga vidare på det arbete som genomförts inom ramen för initiativet.

(Uppdaterat juli 2025)

3.3 Europeisk strategi för vattenresiliens

I juni presenterade EU-kommissionen den [europeiska strategin för vattenresiliens](#), som ska trygga tillgången till vatten och säkerställa god vattenkvalitet i Europa. Den ska samtidigt stärka EU:s beredskap inför vattenrelaterade kriser – såsom översvämningar, föroreningar och cyberattacker mot vatteninfrastruktur – samt skapa långsiktiga förutsättningar för hållbar vattenförvaltning. Strategin har även som mål att främja innovation, driva på digitalisering och stärka finansieringen inom vattensektorn.

Strategin innehåller tre övergripande mål, med tillhörande konkreta åtgärder:

- Att återställa och skydda vattenkretsloppet;
- Att tillsammans med medborgare och näringsliv bygga en vattensmart ekonomi;
- Att säkerställa tillgång till rent och överkomligt vatten och sanitet för alla.

Vidare presenteras en rad åtgärder som ska genomföras inom fem möjliggörande områden – från finansiering och investeringar till digitalisering, forskning, innovation och beredskap. Åtgärderna kommer att genomföras på EU-nivå mellan 2025 och 2030, och syftar till att stödja medlemsstaterna, liksom lokala och regionala nivåer samt näringslivet, i arbetet med att bygga ett vattenresilient Europa till 2030.

De mål som presenteras i strategin för vattenresiliens ligger i linje med Göteborgs Stads arbete och målsättningar för en hållbar vattenförvaltning. Flera av de föreslagna åtgärderna förväntas påverka stadens arbete inom vattenområdet, bland annat revideringen av ramdirektivet för marin strategi, genomförandeprioriteringar för ramdirektivet för vatten och översvämningdirektivet, samt den kommande europeiska klimatanpassningsplanen.

Från och med december 2025 kommer EU-kommissionen att anordna ett vattenresiliensforum vartannat år, med syftet att samla relevanta EU-aktörer och följa upp framstegen i arbetet med att stärka Europas vattenresiliensen. Brysselkontoret kommer att följa genomförandet av strategin och informera om de åtgärder som kan komma att påverka Göteborg.

(Uppdaterat juli 2025)

3.4 Förenkling av hållbarhetsrapportering

Omnibus I är ett nytt lagstiftningspaket som ska förenkla tre omfattande regelverk kopplade till hållbarhetsrapportering:

- Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD),
- Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CS3D),
- Gröna taxonomin.

Målet är att minska den administrativa bördan, särskilt för små och medelstora företag (SMF) och samtidigt stärka EU:s konkurrenskraft.

CSRD ställer krav på att företag rapporterar hur deras verksamhet påverkar människor och miljö, samt hur hållbarhetsrisker påverkar företaget. CS3D innebär att företag måste identifiera, förebygga och hantera negativa effekter i sina värdekedjor, exempelvis kopplat till mänskliga rättigheter eller miljö. Båda lagstiftningarna är centrala verktyg i EU:s gröna omställning men innebär också utmaningar - särskilt för företag med komplexa leverantörskedjor.

Den gröna taxonomin ska hjälpa företag, investerare och beslutsfattare att identifiera vilka ekonomiska aktiviteter som är miljömässigt hållbara. Dock har regelverket kritiserats för att vara komplext och resurskrävande.

Omnibus I föreslår bland annat:

- Att endast stora företag med en omsättning över 450 miljoner euro omfattas av obligatorisk taxonomirapportering;
- Företag får rapportera selektivt, dvs. bara om de delar av verksamheten som är relevanta ur hållbarhetssynpunkt;
- En möjlighet att även rapportera om delvis hållbara aktiviteter;
- En minskning med cirka 70% av antalet rapporteringsmallar, vilket förenklar processen avsevärt.

Förslaget ”Stop-the-clock” innebär uppskjutet införande av CSRD och CS3D. För att ge företag mer tid att anpassa sig föreslås ett tillfälligt uppskjutande av införandet av hållbarhetsreglerna. Det innebär att för icke-börsnoterade företag med färre än 500 anställda flyttas kraven till 2027 och för börsnoterade SMF skjuts det upp till 2028. Fortsatt frivillig rapportering gäller för icke-börsnoterade SMF.

Detta påverkar företag i Göteborg där flera aktörer ännu inte fullt ut omfattas av rapporteringskraven, men förbereder sig för att möta dem. Uppskjutandet kan innebära mer tid för kapacitetsuppbyggnad, men också skapa osäkerhet kring hur de ska planera sitt hållbarhetsarbete.

Den minskade omfattningen av rapporteringsskyldighet i CSRD innebär att färre företag ska omfattas av de tvingande reglerna. Antalet företag som måste rapportera minskar med upp till 80%. Endast företag med över 1000 anställda och en omsättning över 50 miljoner euro ska omfattas fullt ut av CSRD:s krav. För Göteborg kan det innebära att

flera företag inte längre kommer att omfattas av kraven – men också att det blir viktigare med frivilliga standarder och lokalt stöd för att driva hållbarhetsarbetet framåt.

Inom ramen för Omnibus I presenterade EU-kommissionen också ett utkast till delegerad akt för att se över de befintliga delegerade akterna under EU:s taxonomiförordning. Det [formella förslaget](#) presenterades i juni, som innebär vissa ändringar och vägval jämfört med utkastet. Nu har Ministerrådet och Europaparlamentet fyra månader på sig att granska och eventuellt invända mot förslaget. Denna period kan förlängas med två månader om Ministerrådet eller Europaparlamentet begär det. Om ingen institution invänder börjar delegerade akten gälla vid årsskiftet.

EU-kommissionen har aviserat att ytterligare översyn av de befintliga delegerade akterna kommer att ske, inte minst för att förenkla och göra mer användarvänliga kriterierna för att inte orsaka betydande skada (*eng. do no significant harm*).

Vad betyder detta för Göteborg?

Göteborg är hem för både stora internationella koncerner och innovativa SMF inom energi, logistik, fordon, hållbar stadsutveckling och Life Science, sektorer där hållbarhetsrapportering blir allt viktigare. Göteborg äger även egna bolag. Omnibus I kan innebära:

- Mindre byråkrati för SMF i uppstarts- och tillväxtfas.
- Förlängd tid att anpassa sig till nya EU-krav.
- Större flexibilitet att rapportera på ett sätt som passar den egna verksamheten.

Samtidigt skapar förslagen viss osäkerhet kring långsiktiga spelregler, vilket kräver att företagen fortsätter att följa utvecklingen noga.

Vad händer nu?

Del 1, uppskjutandet av införandet, har redan godkänts av EU.

Del 2, förenklade krav och nya tröskelvärden, förhandlas under hösten 2025. Ministerrådet har antagit [sin position](#) gällande Omnibus I. Europaparlamentet väntas anta sin position vid plenarsessionen i oktober. Därefter kan trepartsmöten äga rum mellan institutionerna.

EU:s förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar (SFDR) väntas ses över och ett lagförslag är annonserat för kvartal fyra 2025.

Hur kan Göteborg agera?

Följa utvecklingen och säkerställ att bolag får korrekt information om vad som gäller.

Bidra till EU:s fortsatta arbete genom att lyfta erfarenheter från Göteborgsregionen till Bryssel samt exempel på hur företag kan arbeta proaktivt med hållbarhet – även bortom miniminivåerna i lagstiftningen.

(Uppdaterat juli 2025)

3.5 Strategi för en beredskapsunion

Europa har under de senaste åren stått inför en rad allvarliga kriser och hot – från Covid-19-pandemin och Rysslands anfallskrig mot Ukraina till hybridhot, cyberattacker och förödande naturkatastrofer. I takt med att dessa hot och utmaningar förväntas öka i omfattning krävs ett EU som har en mer samordnad och resurseffektiv krishantering. [EU:s strategi för en beredskapsunion](#), som EU-kommissionen presenterade i mars 2025, syftar till att stärka EU:s förmåga att förutse, förebygga och hantera kriser och hot. Strategin bygger på slutsatserna i [rapporten om EU:s militära och civila beredskap](#).

Strategin åtföljs av en [detaljerad handlingsplan som omfattar 30 centrala åtgärder samt 33 stödåtgärder](#), vilka medlemsstaterna och EU-kommissionen ska genomföra under de kommande åren för att bygga upp en beredskapsunion. Åtgärderna och stödåtgärderna är organiserade kring sju huvudområden:

- Förbättra strategisk framsyn och proaktivt agerande
- Säkerställ resiliens hos centrala samhällsfunktioner
- Öka befolkningens beredskap
- Främja offentlig-privat samarbete
- Förbättra civil-militärt samarbete
- Effektivare samordning vid krishantering
- Resiliens genom externa partnerskap

Flera av de föreslagna åtgärderna kommer att få betydelse för Göteborg även om ansvaret för genomförandet ligger hos medlemsstaterna i samverkan med EU-kommissionen.

Strategin betonar vikten av att upprätthålla centrala samhällsfunktioner under alla omständigheter, inklusive vattenförsörjning och tillgång till andra väsentliga varor och råmaterial. För att stödja detta föreslår EU-kommissionen bland annat införandet av en [strategi för beredskapslager](#). Strategin, som presenterades i juli 2025, syftar till att stärka interoperabiliteten mellan lagringssystem på både nationell och EU-nivå genom hela lagringscykeln - från planering och upphandling till förvaltning och distribution. Målet är att säkerställa alla varor som krävs för att upprätthålla samhällets vitala funktioner finns tillgängliga vid kriser och konflikter, samt att stärka unionens egen produktion av dessa varor.

I strategin föreslår EU-kommissionen även en rad åtgärder för att stärka civilbefolkningens beredskap, däribland kommunikationsinsatser, riktlinjer för lagring av nödvändiga förnödenheter, tillgång till nödboenden samt integrering av beredskap i skolornas läroplaner och utbildning av lärare. Dessutom kommer EU-kommissionen, i samarbete med medlemsstaterna, att identifiera infrastruktur och tillgångar med dubbla användningsområden samt utveckla standarder för dessa som beaktar både civila och militära behov redan i utformnings- och planeringsfasen. Här kan även existerande och

framtida infrastruktur i Göteborg så som exempelvis infrastruktur inom det transeuropeiska transportnätet komma att beröras.

Brysselkontoret kommer att fortsätta bevaka genomförandet av de åtgärder och stödåtgärder som strategin presenterar.

(Uppdaterat juli 2025)

3.6 Handlingsplan för elektrifiering

Enligt uppdragsbrevet till EU-kommissionär Jørgesen ska en ny handlingsplan för elektrifiering för att säkerställa att Europas industriella övergång till nettonoll drivs av ett energisystem med inhemsk, ren el tas fram. Handlingsplanen förväntas under fjärde kvartalet 2025. Det skulle vara logiskt om den presenteras tillsammans med de förväntade elnätspaketet (se nedan kapitel 3.7).

[Europaparlamentet antog en resolution inför presentationen av handlingsplanen](#) i april 2025. Europaparlamentet betonar vikten av att stärka konkurrenskraften, innovationen och klimatanpassningen inom sektorer som stål, kemi, cement, aluminium och gödsel. Parlamentet varnar för risken att dessa branscher försvagas eller flyttar utanför EU om inte tydliga och stödjande åtgärder vidtas – särskilt i ljuset av den amerikanska Inflation Reduction Act och andra globala industrisatsningar.

Inför den nya mandatperioden drev intresseorganisationen [Eurelectric](#) frågan om att EU behövde en handlingsplan för elektrifiering. De menar att för att nå 2030-klimatmålen måste EU gå från 23% elektrifiering till 35%. [Klimatrörelsens nätverk CAN](#) menar att om EU begränsar fokus för handlingsplanen till industrin och inte kopplar åtgärder till ambitiösa mål för förnybar energi, minskad energiefterfrågan och utfasning av fossila bränslen, riskerar planen att begränsa sin inverkan på utsläppsminskningar och sänkningen av energipriserna.

(Uppdaterat juli 2025)

3.7 Europeiska elnätspaketet

Som en del av konkurrenskraftskompassen kommer ett elnätspaket presenteras under hösten 2025. I både [Draghirapporten](#) och [Lettarapporten](#) betonas elnätets viktiga roll i energiomställningen. EU:s energipolitik fokuserar på säker tillgång till ren energi till rimliga priser, konkurrenskraft, beredskap och på att minska koldioxidutsläppen. Ett välintegrerat och optimerat europeiskt elnät är avgörande. Under 2023 antogs en [handlingsplan för Europas elnät](#), som innehåller rekommendationer och åtgärder för att snabba på utbyggnad, modernisering och digitalisering av elnäten i EU och identifierar sju åtgärdsområden, bl.a. tillståndprocesser, nätplanering, investeringar,

leveranskedjor, digitalisering och kompetensförsörjning. Den lagstiftningsmässiga uppföljningen av handlingsplanen är det kommande elnätspaketet.

I uppdragsbrevet till kommissionär Jørgensen angavs att han skulle driva på en ”uppgradering av elnätens infrastruktur”. och mer specifikt uppmanas han att ”se över det rättsliga ramverket för europeiska elnät i syfte att hjälpa till att uppgradera och bygga ut elnäten för att stödja en snabb elektrifiering och påskynda tillståndsgivningen”.

En modernisering av den befintliga infrastrukturen krävs för att göra den mer effektiv samt en utbyggnad av nät som bygger på optimerad nätplanering. Det europeiska nätpaketet kommer att innehålla lagförslag för att påskynda tillståndsgivningen för nät, lagring och förnybar energi, bland annat genom att effektivisera miljöbedömningarna och minska tiden för att utfärda tillstånd med beaktande av bestämmelser som redan ingår i direktiv EU 2023/2413 (det reviderade direktivet om förnybar energi). Paketet kommer att anta en planeringsstrategi som bättre integrerar regionala och europeiska behov och intressen - inklusive mellan sektorer - och som säkerställer att planeringen är i linje med EU:s och medlemsstaternas klimat- och energimål.

Detta inbegriper effektivisering av miljöbedömningar, där så är lämpligt, och förkortade tidsfrister för tillstånd.

Ett samråd öppnades i maj 2025 som Göteborg besvarade genom Göteborg Energi (EU10-2025). Göteborg Energi betonar vikten av ett mer europeiskt perspektiv i nätplaneringen genom att stödja påståenden om att den europeiska tioårsplanen för nätutveckling bör gå från en projektbaserad (bottom-up) till en strategisk (top-down) process. Vidare instämmer Göteborg Energi i att nationella projekt bör stödja EU:s prioriteringar. När det gäller samordning av nätplanering anser Göteborg Energi att de nationella utvecklingsplanerna bättre behöver anpassas till varandra och uttrycker behov av förbättringar såsom gemensamma scenarier, anpassad planeringsfrekvens och gemensamma minimikrav. Göteborg Energi instämmer att insynen i leveranskedjor måste förbättras för att säkra investeringar och att utrustningskrav inom EU bör harmoniseras. De menar att EU bör vidta ytterligare åtgärder för att främja nödvändig kompetens inom energisektorn.

(Uppdaterat juli 2025)

3.8 Strategi för bostäder till överkomlig kostnad

Ett offentligt samråd öppnade i juli 2025, rörande EU:s kommande strategi för bostäder till överkomlig kostnad (eng. affordable housing). Brysselkontoret har skickat in samrådet till stadsledningskontoret för besvarande innan tidsfristen den 17 oktober. Fastän bostadspolitik faller under EU-ländernas jurisdiktion har många önskemål framförts om samordnade åtgärder från EU för att hantera bristen på lämpliga bostäder

till överkomlig kostnad och de ökande kostnaderna i EU-länderna. EU-planen kommer att försöka stödja EU-länder och regionala och lokala myndigheter i deras strävan efter att tillhandahålla hållbara bostäder till överkomlig kostnad.

EU-kommissionen menar att höjningarna av bostadspriser och hyror bland annat beror på en obalans mellan utbud och efterfrågan. Detta drivs av demografiska trender, regional migration till städer och kustområden, fler ensamboende, och tryck från korttidsuthyrning i turistområden. Utbudet har inte mött denna ökade efterfrågan. Nybyggnation och omställning av befintliga byggnader fördröjs av brist på mark, stigande kostnader för byggnation och material, krav på tillstånd, arbetskraftsbrist, låg produktivitet, samt begränsade ekonomiska resurser för subventionerade bostäder. Även rättsliga och administrativa restriktioner, brist på teknisk sakkunskap lokalt, och problem med transport - och markanvändningsplanering bidrar till problemen, vilket kan leda till transportfattigdom.

[Europeiska regionkommittén antog ett yttrande i april 2025 rörande den kommande bostadsstrategin](#). Regionkommittén varnar i sitt yttrande för att höga bostadskostnader påverkar både lokal och regional ekonomi negativt, samt hämmar arbetskraftens rörlighet inom den inre marknaden – särskilt för kvalificerade yrkesutövare. De efterlyser ett förnyat fokus på initiativ som syftar till att tillhandahålla olika former av prisvärda bostäder samt ekonomiskt stöd till dessa, bland annat genom användning av EU:s strukturfonder såsom regionalfonden för nybyggnation, upprustning och renovering. De betonar behovet av bättre samordning mellan EU:s och medlemsstaternas politik, samt föreslår en gemensam bostadsagenda för unionen.

Europeiska Investeringsbanken (EIB) bjöd in Göteborg Stad till att besvara en enkät för städer under hösten 2024, och sedan till sin årliga konferens 2025 om bostäder. På konferensen presenterade EIB sin rapport om bostäder och sitt nya initiativ, [en handlingsplan](#) och en [investeringsplattform för bostäder](#).

Hur har Göteborg agerat hittills?

Brysselkontoret deltog i december 2024 i samtal med EIB och EU-kommissionens generaldirektorat för regionala och stadsfrågor; inre marknaden, industri, entreprenörskap samt små och medelstora företag; och sysselsättning om frågan. Brysselkontoret hade konsulterat både stadsbyggnadsförvaltningen och Framtiden AB inför mötet och beskrev situationen i Göteborg utifrån stadens program för bostadsförsörjning samt beskrev för EU-kommissionen hur stadsplaneringsprocessen går till. Stadsbyggnadsförvaltningen fick genom Brysselkontorets initiativ också möjlighet att besvara EIB:s enkät under hösten 2024.

I mars 2025 deltog Brysselkontoret på [konferensen arrangerat av det särskilda utskottet för bostäder till rimligt pris i Europaparlamentet](#) och träffade även [EU-kommissionens bostadsarbetsgruppssamordnare](#) för att ställa frågor och ge konstruktiva idéer till

utredningsarbetet. Representant för stadsbyggnadsförvaltningen är utsedd för att delta i [Eurocities](#) arbetsgrupp för bostäder. Eurocities årliga undersökning visar att 56 % av europeiska ledare i städer rankar EU-budgeten som högsta prioritet för att möjliggöra storskalig investering i socialt och prisvärt boende. Eurocities betonar att samordning mellan EU, nationell nivå och lokala aktörer är avgörande för effektivt genomförande av bostadsstrategier.

(Uppdaterat juli 2025)

4.0 Digitalisering

4.1 Handlingsplan för AI-kontinent

I april 2025 lanserade EU-kommissionen en [ny handlingsplan med målet att göra Europa ledande inom artificiell intelligens](#) (AI). Syftet är att på ett ansvarfullt och effektivt sätt stärka både utvecklingen och användningen av AI inom unionen.

Handlingsplanen bygger på fem grundpelare som ska möjliggöra EU:s AI-ambition:

- Skala upp EU:s AI- och datainfrastruktur genom att förstärka det befintliga [nätverket av 13 AI-fabriker](#), varav en är belägen i Sverige, och investera i upp till fem AI-gigafabriker. Dessa anläggningar ska främja innovation, samarbete och teknisk utveckling inom AI genom att ge forskare och företag tillgång till resurser för att utveckla och testa avancerade AI-modeller.
- Förbättra tillgången till stora mängder högkvalitativa data. Datalaboratorierna, som kommer att kopplas till AI-fabrikerna, blir ett centralt verktyg för att samla in och förena data från dessa anläggningar. EU-kommissionen planerar dessutom att publicera en ny datastrategi (se mer under kapitel 4.3), som syftar till att stärka EU:s dataekosystem.
- Påskynda användningen av AI inom strategiskt viktiga sektorer, inklusive den offentliga sektorn, i syfte att stödja innovation och stärka Europas konkurrenskraft. Den kommande strategin för AI-tillämpningar (se mer under kapitel 4.2) kommer att vara central i arbetet med att nå detta mål.
- Stärka AI-kompetensen inom EU genom initiativ, så som AI-kompetensakademin, som både breddar tillgången på AI-specialister och främjar omställning och vidareutbildning av arbetskraften.
- Främja regelefterlevnad och förenkla regelverk, särskilt i anslutning till [AI-förordningen](#). EU-kommissionen kommer under sommaren 2025 att inrätta en servicedesk som ska fungera som en central informationspunkt för aktörer med frågor kring AI-förordningen.

De åtgärder som föreslås i handlingsplanen förväntas påverka Göteborgs Stads framtida användning av AI. Både den kommande datastrategin och strategin för AI-tillämpningar

kommer att ha betydelse för stadens arbete, liksom EU-kommissionens initiativ för att stärka AI-kompetensen inom unionen.

De [europeiska digitala innovationsknutpunkterna](#), varav en koordineras av [Chalmers](#), kommer från och med december 2025 att få en utökad roll i att främja av användningen av AI, vilket även kan komma att gynna Göteborgs Stad. Knutpunkterna förväntas bland annat stödja införandet av sektorsspecifika AI-lösningar och erbjuda kompletterande tjänster som finansieringsrådgivning och nätverkande. Vidare kommer de att utöka sina kompetens- och utbildningstjänster och erbjuda praktiskt inriktade AI-kurser anpassade för olika sektorer – inklusive den offentliga sektorn.

Brysselkontoret kommer att följa upp handlingsplanens initiativ då de lanseras och informera om de åtgärder som kan komma att påverka Göteborgs arbete.

(Uppdaterat juli 2025)

4.2 Strategi för AI-tillämpningar

EU-kommissionens ambition är att den kommande strategin för AI-tillämpningar ska utgöra unionens övergripande strategi för artificiell intelligens (AI). Strategin kommer att ha ett särskilt fokus på att främja användningen av AI inom strategiska sektorer där EU:s kompetenser kan bidra till ökad produktivitet och stärkt konkurrenskraft. Även den offentliga sektorn och forskningsområdet omfattas av strategin, då dessa har stor påverkan på både industrins produktivitet och samhällsnyttan i stort.

Strategin strävar att uppnå följande mål:

- Stödja integrationen av AI-teknik i EU:s ledande strategiska industrisektorer, så som livsmedel, miljö och klimat, mobilitet och fordonsindustrin, energi och bioteknik.
- Tillvarata innovationspotentialen för att ge företag i EU möjligheten att bli världsledande inom AI.
- Främja införandet av AI-lösningar i den offentliga sektorn för att avsevärt höja kvaliteten på de tjänster som erbjuds medborgarna.

Strategin förväntas påverka Göteborgs Stads arbete, då den syftar till att förbättra leveransen av en rad offentliga tjänster med hjälp av AI. Detta inkluderar bland annat förenklade administrativa processer och ökad effektivitet i den kommunala verksamheten.

Strategin kommer att identifiera politiska åtgärder och specifika målsättningar för varje sektor, med tydliga och ambitiösa delmål som ska uppnås inom tre till fem år. EU-kommissionen avser att stödja denna utveckling genom sina finansieringsprogram och

stödstrukturer – såsom AI-fabriker, dataområden, europeiska digitala innovationsknutpunkter och kompetensakademier.

I sitt samrådssvar (EU09-2025) lyfte Göteborgs Stad bland annat utmaningar kopplade till kompetensförsörjning, behovet av en enhetlig tillämpningen av EU-lagstiftning mellan medlemsstaterna, vikten av att hitta en balans mellan datadelning och integritetsskydd, samt betydelsen av en fortsatt utbyggnad av EU:s digitala och fysiska infrastruktur. Dessa områden anses som särskilt viktiga där EU-stöd behövs för att främja en ökad och ansvarsfull tillämpning av AI. Brysselkontoret bistod Stadsledningskontoret i framtagandet av samrådssvaret under våren 2025. Göteborg har även efterfrågat vägledning kring AI algoritmer och normkritiska utformande av dessa i samrådssvaret för den kommande europeiska HBTQI-strategin (EU06-2025).

Brysselkontoret kommer att skriva en policyanalys då strategin för AI-tillämpningar presenteras under det tredje kvartalet 2025.

(Uppdaterat juli 2025)

4.3 Europeiska datastrategin

Den nya strategin för en europeisk dataunion kommer att bygga vidare på de åtgärder som presenterades i [EU:s datastrategi](#) från 2020, vars mål var att skapa en inre marknad för data. Mot bakgrund av de nyligen publicerade analyserna av [den inre marknaden](#) och [EU:s framtida konkurrenskraft](#) har EU-kommissionen bedömt att en uppdaterad strategi är nödvändig för att möta nya behov och utmaningar.

Strategin syftar till att underlätta för EU:s företag och medborgare att få tillgång till och effektivt utnyttja den data som genereras inom unionen. Detta förväntas bland annat påskynda utvecklingen och användningen av artificiell intelligens inom EU. EU-kommissionen strävar samtidigt efter att skapa en mer sammanhållen och välfungerande datamarknad, bland annat genom att utvärdera och förenkla befintliga regelverk.

Strategin kommer även att innehålla åtgärder för att skydda exporten av data från EU, samtidigt som den ska underlätta import av data till unionen. Dessutom syftar strategin till att stödja utvecklingen av enhetliga regler för globala sammanhang och motverka fragmentering mellan medlemsstaterna.

Göteborgs Stad svarade på det offentliga samrådet (EU11-2025) som var öppet mellan maj och juli 2025. Brysselkontoret kommer att analysera strategin, som förväntas presenteras under det tredje kvartalet 2025, och informera om de åtgärder som kan väntas påverka Göteborg.

(Uppdaterat juli 2025)

4.4 Rättsakt om digitala nätverk

Tillgång till snabb, säker och motståndskraftig digital infrastruktur är avgörande för att säkra Europas framtida konkurrenskraft, säkerhet och sociala välfärd. Samtidigt står EU:s digitala nätverk inför en rad utmaningar, däribland brist på innovation och investeringar, hinder för gränsöverskridande verksamhet och uppskalning, samt ett komplext och fragmenterat regelverk.

EU-kommissionen bedömer att de utmaningar som präglar det digitala ekosystemet kräver ett lagstiftningsinitiativ på EU-nivå. Med den kommande rättsakten om digitala nätverk vill kommissionen skapa en mer harmoniserad rättslig ram inom unionen, i syfte att undvika inkonsekventa nationella administrativa förfaranden eller genomförandevillkor som begränsar den inre marknadens potential. En modern, förenklad och mer enhetlig regelmiljö förväntas bland annat underlätta gränsöverskridande verksamhet som främjar utbyggnaden av högkapacitetsnät och stödja övergången till molnbaserade nätverk, stödja utvecklandet av innovativa digitala tjänster, samt stärka samarbetet mellan olika aktörer i ekosystemet för digital infrastruktur.

Göteborgs Stad svarade våren 2024 på EU-kommissionens samråd om vitboken "[Hur hanterar vi Europas behov av digital infrastruktur?](#)" (EU02-2024). I sitt svar betonade Göteborg vikten av att inkludera den offentliga sektorn i utvecklingen av Europas digitala infrastruktur, särskilt med hänsyn till den svenska modellen med lokala stadsnät som ofta bedrivs av mindre, icke-vinstdrivande kommunala bolag. EU-kommissionen kommer att ta hänsyn till samrådssvaren från 2024 i arbetet med att utforma lagförslaget till rättsakten om digitala nätverk.

Under våren 2025 har Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), i samverkan med de svenska Brysselkontoren och Svenska Stadsnätsföreningen, drivit ett påverkansarbete gentemot EU-kommissionen för att bland annat lyfta fram stadsnätens roll i diskussionen om den kommande rättsakten. Brysselkontoret har deltagit i de möten som anordnats inom ramen för detta arbete och även försökt engagera Stadsledningskontoret i arbetet för att lyfta Göteborgs perspektiv i frågan. Ett möte med EU-kommissionen hölls i början av juli 2025, där SKR, Stadsnätsföreningen och GothNet deltog från svenskt håll. Brysselkontoret deltog i avstämningen efter mötet och har därefter etablerat en dialog med GothNet för att ta del av deras synpunkter och säkerställa att dessa även framöver kan lyftas i relevanta diskussioner.

Lagförslaget för rättsakten om digitala nätverk förväntas presenteras under det fjärde kvartalet 2025. Brysselkontoret kommer att skriva en policyanalys av förslaget där vi informerar om hur de föreslagna åtgärderna kan väntas påverka Göteborg.

(Uppdaterat juli 2025)

5.0 Social rättvisa, demokrati, gemensamma värden

5.1 Kvinnors rättigheter och en ny jämställdhetsstrategi

EU-kommissionen ser jämställdhet som en grundläggande rättighet och det är en central del av [EU:s politiska riktlinjer för mandatperioden 2024–2029](#). Jämställdhet ses ur EU-perspektiv som en rättighets- och demokratifråga, men också som en ekonomisk fråga då jämställdhet på arbetsmarknaden är avgörande för ökad tillväxt och konkurrenskraft. Eftersom [den tidigare jämställdhetsstrategin för 2020–2025](#) går ut i slutet av året, kommer en ny strategi att presenteras i början av 2026 och gäller fram till 2030.

Den nya jämställdhetsstrategin kommer att bygga på den färdplan som presenterades i mars 2025 för kvinnors rättigheter. Färdplanen lyfte åtta principer som ska vägleda det framtida jämställdhetsarbetet i EU. Utav dessa åtta är särskilt två relevanta för Göteborg: (1) Frihet från könsrelaterat våld och (2) Högsta standard för hälsa. [Göteborg numera tydligt benämner jämlik hälsa som en förutsättning för jämlika livsvillkor](#) Göteborg konsekvent lyft könsrelaterat våld som en viktig faktor i jämställdhetsfrågan till EU sedan samrådet för utformandet av EU:s tidigare jämställdhetsstrategi 2020, och då framförallt i ljuset av hedersrelaterat våld.

Under våren 2025 öppnade ett samråd (EU12-2025) inför framtagandet av den nya jämställdhetsstrategin. Göteborgs Stad svarade på det samrådet, men valde att skicka in sina synpunkter som en bilaga istället som svar på själva enkäten. Även i detta svar betonades bekämpandet av hedersvåld som en viktig prioritering i jämställdhetsarbetet, men även jämställdhetsfokus i civil beredskapsplanering, våldsförebyggande insatser riktade till pojkar och män (som utövare av misogyni), insatser mot prostitution/ människohandel, och jämställdhetsbudgetering som villkor för deltagande i [EU:s struktur- och investeringsprogram](#).

Brysselkontoret kommer att skriva en policyanalys av den nya jämställdhetsstrategin när den presenterats under det första kvartalet 2026.

(Uppdaterat juli 2025)

5.2 Europeisk HBTQI-strategi

Jämlikhet är avgörande för ett rättvist, demokratiskt och tryggt samhälle, samtidigt som det stärker ekonomin genom att ta tillvara allas potential. I liknande anda som präglar jämställdhetsstrategin (se ovan) anser EU-kommissionen att det är en grundläggande rättighet att fritt få älska den du älskar, men HBTQI-personer i EU utsätts fortfarande för diskriminerande handlingar, fördomsfulla bemötande och hatbrott.

[Den tidigare jämlikhetsstrategin för HBTQI-personer](#) sträckte sig från 2020–2025.

Eftersom HBTQI-personer fortsatt möter diskriminering och trakasserier, vilket underblåses av snabbt framväxande jämställdhets- och HBTQI-fientliga narrativ, ska EU-kommissionen presentera en ny HBTQI-strategi för 2026–2030. Eftersom strategin inte är lagstiftande behöver den inte genomgå EU:s parlamentariska lagstiftningsprocess.

Det huvudsakliga syftet med strategin kommer att vara att fastställa gemensamma mål och upprätta EU:s politiska prioriteringar i frågan. Vi vet redan att den nya strategin bland annat kommer fokusera på hatmotiverade trakasserier och våldshandlingar, då även på nätet, samt förbud mot omvändelseterapi. Fokusområden som Göteborg ställer sig bakom.

Under våren 2025 öppnade ett samråd (EU06-2025) inför framtagandet av den nya HBTQI-strategin. Göteborgs Stad svarade på samrådet (med stöd av HBTQI-rådet) och lyfte då vikten av kompetensutveckling av offentligt anställda för normkritiskt bemötande, samt kunskaps- och erfarenhetsutbyten. Göteborg efterfrågar specifikt stöd från EU när det gäller normmedveten utformning av AI-system i form av kunskap och regelverk.

Dessutom lyfte Göteborg HBTQI-rådet flera gånger i sitt svar till EU-kommissionen och utvecklade dess funktion som ett förslag på hur EU skulle kunna förbättra jämlikheten för HBTQI-person i EU. En av anledningarna till att Göteborg vann silver i [pristävlingen europeiska städer för inkludering och mångfald 2022](#) var vårt arbete med de olika minoritetsråden. Det är därför bra att lyfta upp det arbetet i just dessa sammanhang.

Brysselkontoret kommer att skriva en policyanalys av den nya HBTQI-strategin när den väl presenterats under det fjärde kvartalet 2025.

(Uppdaterad juli 2025)

5.3 Policyagenda för städer

I EU bor omkring 75 % av befolkningen i städer och tätorter – en andel som förväntas öka under de kommande årtiondena. Städer spelar en central roll i genomförandet av EU:s politik och lagstiftning. Trots detta konstaterar EU-kommissionen att städernas synpunkter alltför sällan beaktas i utformningen av unionens lagstiftning och politik.

I sitt [uppdagsbrev från EU-kommissionens ordförande](#) har kommissionens verkställande vice ordförande för sammanhållning och reformer, Raffaele Fitto, fått i uppdrag att ta fram en ambitiös policyagenda för städer. Syftet med agendan är att organisera och effektivisera det befintliga EU-stödet till städer samt att säkerställa att städernas intressen och behov återspeglas i framtida EU-initiativ. Policyagendan förväntas omfatta ett brett spektrum av frågor, inklusive bostäder, klimatåtgärder, digitalisering, rörlighet, social inkludering och jämlikhet. Flera av dessa frågor står för just nu högt på

europiska städernas agendor, vilket bekräftas av en [enkätundersökning som Eurocities genomförde bland över 85 städer](#) – inklusive Göteborg - tidigare i år. Resultaten visar att klimatåtgärder för tredje året i rad är den högst prioriterade frågan. Samtidigt har prisvärda och sociala bostäder klättrat till andra plats, medan social inkludering och jämlikhet intar tredje plats på listan över prioriteringar.

Göteborgs Stad, inklusive Brysselkontoret, har följt Eurocities arbete med att ta fram en [position inför samrådet om EU:s policyagenda för städer](#), som hölls under våren 2025. Denna position låg även till grund för Göteborgs Stads eget samrådssvar. Policyagendan och ett eventuellt nationellt påverkansarbete kopplat till diskussionerna om EU:s nästa långtidsbudget har dessutom diskuterats inom det etablerade storstadssamarbetet mellan Stockholm, Göteborg, Malmö och Uppsala.

I ljuset av detta arbete vidareförmedlade Brysselkontoret en förfrågan till Stadsledningskontoret om att underteckna ett [gemensamt upprop](#). I brevet uppmanas EU-institutionerna och de nationella regeringarna att erkänna lokala och regionala myndigheter som viktiga partners i EU:s styrning. Brevet undertecknades av Göteborgs Stad tillsammans med över 80 andra städer och regioner samt 12 europeiska nätverk.

Brysselkontoret kommer att fortsätta följa diskussionerna i Bryssel kring den kommande policyagendan, som väntas presenteras under det fjärde kvartalet 2025, samt skriva en policyanalys då agendan har publicerats.

(Uppdaterat juli 2025)

5.4 Handlingsplan för att förverkliga den europeiska pelaren för sociala rättigheter

[Den europeiska pelaren för sociala rättigheter](#) antogs vid ett toppmöte i Göteborg 2017 för att vägleda EU:s socialpolitik så att den säkerställer en rättvis arbetsmarknad inom EU:s gränser utan att subsidiaritetsprincipen överträds. Pelaren bygger på tjugo principer som relaterar till följande tre tematiska områden:

- [Lika möjligheter och tillgång till arbetsmarknaden](#)
- [Rättvisa arbetsvillkor](#)
- [Social trygghet och inkludering](#)

Ansvar för att genomföra den sociala pelaren delas mellan EU:s institutioner, medlemsstaterna samt regionala och lokala aktörer. Även arbetsmarknadens parter och civilsamhället har en central roll. Initiativ inom ramen för pelaren är sällan juridiskt bindande, utan bygger istället på politisk samverkan, gemensamma mål och rekommendationer.

För att samordna genomförandet av pelaren skapade EU-kommissionen [pelarens första handlingsplan](#) 2021 med fokus på tre huvudprioriteringar: att skapa fler och bättre jobb, att stärka kompetensförsörjning och jämlikhet samt att säkerställa socialt skydd och inkludering. I linje med prioriteringarna formulerade handlingsplanen tre EU-mål inför 2030, nämligen att:

- minst 78% av befolkningen i åldern 20–64 år ska ha ett arbete.
- minst 60% av alla vuxna ska delta i utbildning varje år.
- antalet personer i EU i risk för fattigdom eller social utestängning ska minska med minst 15 miljoner, varav minst 5 miljoner ska vara barn.

Den första handlingsplanen innehöll 75 konkreta åtgärder på EU-nivån som skulle bidra till att nå dessa mål. Fyra år senare är EU på god väg att nå sysselsättningsmålet, men har långt kvar i resterande två målsättningar.

Under sommaren 2025 hålls ett samråd (EU14-2025) inför den andra handlingsplanen som planeras att presenteras under årets fjärde kvartal. Den nya handlingsplanen kommer både att fokusera på den fortsatta implementeringen av föregående handlingsplan, och även introducera nya åtgärder som ska bidra till 2030-målen. Eftersom handlingsplanen inte är lagstiftande behöver den inte genomgå EU:s parlamentariska lagstiftningsprocess.

(Uppdaterat juli 2025)

5.5 Europeiska planeringsterminen – rapport och förväntad utveckling

Den europeiska planeringsterminen är en årlig process som går ut på att samordna den ekonomiska politiken och socialpolitiken inom EU. Tanken är att EU-länderna - genom planeringsterminen - anpassar sin budgetpolitik och ekonomiska politik till mål och regler som man kommit överens om på EU-nivå. EU-kommissionen offentliggör två omfattande ekonomiska prognoser (vår- och höstpaketet) varje år. Dessa omfattar ett brett spektrum av ekonomiska indikatorer för alla EU:s medlemsstater, kandidatländer, EFTA-länder samt andra stora avancerade- och tillväxtekonomier.

Vårrapporten 2025 beskriver att EU:s ekonomi växte något mer än väntat i början av året, men tillväxtutsikterna har minskat på grund av global osäkerhet och handelspolitik. BNP väntas öka med 1,1 % i EU 2025 och 1,5 % 2026, medan inflationen sjunker mot ECB:s mål. Inhemsk efterfrågan och arbetsmarknaden förblir stabila, men investeringarna återhämtar sig långsammare än väntat. Exporten påverkas negativt av svag världshandel, medan tjänsteexporten står emot bättre. Risker nedåt dominerar, särskilt från ökade handelsspänningar och klimatrelaterade störningar, men reformer och ökad handel kan stärka tillväxten.

I vårrapporten finns även en landrapport per medlemsland med sina medföljande landsspecifika rekommendationer för vad medlemsländerna bör anpassa i sin ekonomiska politik. EU-kommissionen framhäver framförallt Sveriges utmaningar med att klimatmålen inte nås, att bostadsmarknaden är kraftigt överhettad (överbvärderade bostäder och hushållens höga skuldsättning) och att det råder en allvarlig brist på kvalificerad arbetskraft. Samtidigt betonar de att Sveriges starka innovationskapacitet och välskötta offentliga finanser utgör tydliga styrkor. De två sistnämnda punkterna är i princip stående punkter för Sverige, men nytt är att Sverige inte längre förväntas nå EU:s klimatmål. Detta beroende bland annat på grund av ökade utsläpp från transportsektorn i och med sänkta bränsleskatter och minskad inblandning av biodrivmedel.

Framåt förväntas den europeiska planeringsterminen och de landspecifika rekommendationerna bli både mer omfattande och ”bindande”. Bland annat diskuteras det att rekommendationerna i landrapporten ska utvecklas mot att på ett tydligt sätt omfatta prioriterade frågor där EU har mindre befogenheter, såsom kompetensförsörjning och bostäder till rimligt pris. Rekommendationerna blir mer bindande då de föreslås bli centrala i utformandet av de Nationella och Regionala Partnerskapsplanerna (läs mer under rubrik 1.0 En ny EU-budget och EU-finansiering) som ska styra närmare hälften av EU:s budget mot nationell, regional och lokal utveckling. Alltså det ramverk som ska ersätta det som i nuläget kallas för sammanhållningspolitiken/struktur-och investeringsfondera. Medlemsländer som inte planerar att styra sina EU-medel mot att adressera EU:s rekommendationer kan få avslag på sina planer och därmed strypt EU-finansiering.

(Uppdaterat juli 2025)